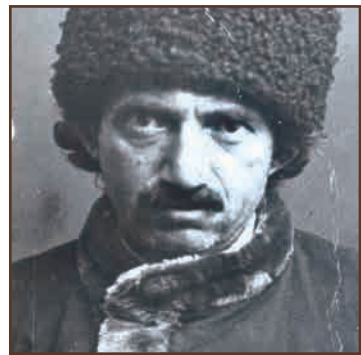

Asrın Ruh ve Beyin Mimarı
BEDİÜZZAMAN

içindekiler

EDITÖR'DEN	3
İMANI, DÜŞÜNCEİ VE BAŞ DÖNDÜREN AKSİYONUYLA...	5
DOĞU'YU BATI'YI KENDİNE HÜRMETKÂR KILAN DEHÂ	8
ÜSTADIN KRONOLOJİSİ	10
BUHRAN ÇAĞLARINDA GÜNEŞİN BATMADIĞINI...	12
HEPİMİZİN BEDİÜZZAMAN'A BORCU VAR	15
ÜSTAD VE AZAMÎ TAKVA	18
ÜSTADIM	23
BEDİÜZZAMAN'I DÜŞÜNÜRKEN	24
İŞİK ADAM	27
BEDİÜZZAMAN UNVANI NASIL VERİLDİ?	28
BEDİÜZZAMAN'A GÖRE BÜTÜN FENALIKLARIN KAYNAĞI...	31
BAHTİYAR BİR İHTİYAR	34
HZ. BEDİÜZZAMAN	36
BEDİÜZZAMAN'IN MODERN MEDENİYETİ...	38
M. FETHULLAH GÜLEN'İN PENCERESİNDEN ÜSTAD...	40
ÜSTAD'IN BİR GECESİ	45
RİSALE-İ NUR KÜLLİYATI ŞEMASI	46
HATIRALAR	48
RİSALE-İ NURLAR NASIL YAZILDI	53
BEDİÜZZAMAN'IN HAYATINDA İKTİSAT VE KANAAT	56
BEDİÜZZAMAN'IN YEME İÇME KÜLTÜRÜ	58
ÜSTAD'IN GÖZLERİ	62
ÇİZGİ DIŞI BİR ÜSTAD	64

Copyright © Rehber Yayınları, 2007

Bu eserin tüm yayın hakları Işık Ltd. Şti.'ne aittir. Eserde yer alan metin ve resimlerin Işık Ltd. Şti.'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

YAYIN YÖNETMENİ

Dr. Faruk VURAL

YAYIN EDİTÖRÜ

Ali BUDAK

Ömer ÇETİNKAYA

GÖRSEL YÖNETMEN

Engin ÇİFTÇİ

GRAFİK TASARIM

Sinan ÖZDEMİR

TASHİH

Ahmet ÖZDEMİR

Betül COŞKUN

FOTOĞRAFLAR

Necmettin ŞAHİNER

Arşivinden Yararlanılmıştır

YAYIN VE İLETİŞİM ADRESİ

Emniyet Mah. Huzur Sk. No: 5 P.K. 72

Üsküdar- İSTANBUL

Tel: 0-216 318 10 00 Faks: 0-216 422 41 40

BASILDIĞI YER

Çağlayan A.Ş. Sarnıç Yolu Üzeri

No:7 Gaziemir/İZMİR

Tel: 0 232 252 20 97 Faks: 0 232 252 21 00

BASIM TARİHİ

Mart 2007

İNTERNET ADRESİ

www.rehber yayinlari.com

alibudak@rehber yayinlari.com

Yüz yıl önce bir muharrir “Şarkın yalçın kayalıklarından, bir ateşpare-i zekâ, İstanbul âfâkında tulû’ etti.” diyerek Bediüzzaman’ın İstanbul’a gelişini resmediyordu. Aradan tam bir asır geçtikten sonra bugünkü gazeteler ve mecmualar Bediüzzaman’dan bahsederken tasvirlerinde küçük ama muhteva itibarıyla önemli bir değişiklik yapmış durumdalar. Çünkü şarkın yalçın kayalıklarından tulû eden bu ateşpare-i zekâ artık yalnızca İstanbul’u değil koca yerküreye ışığını takdim etmekte.

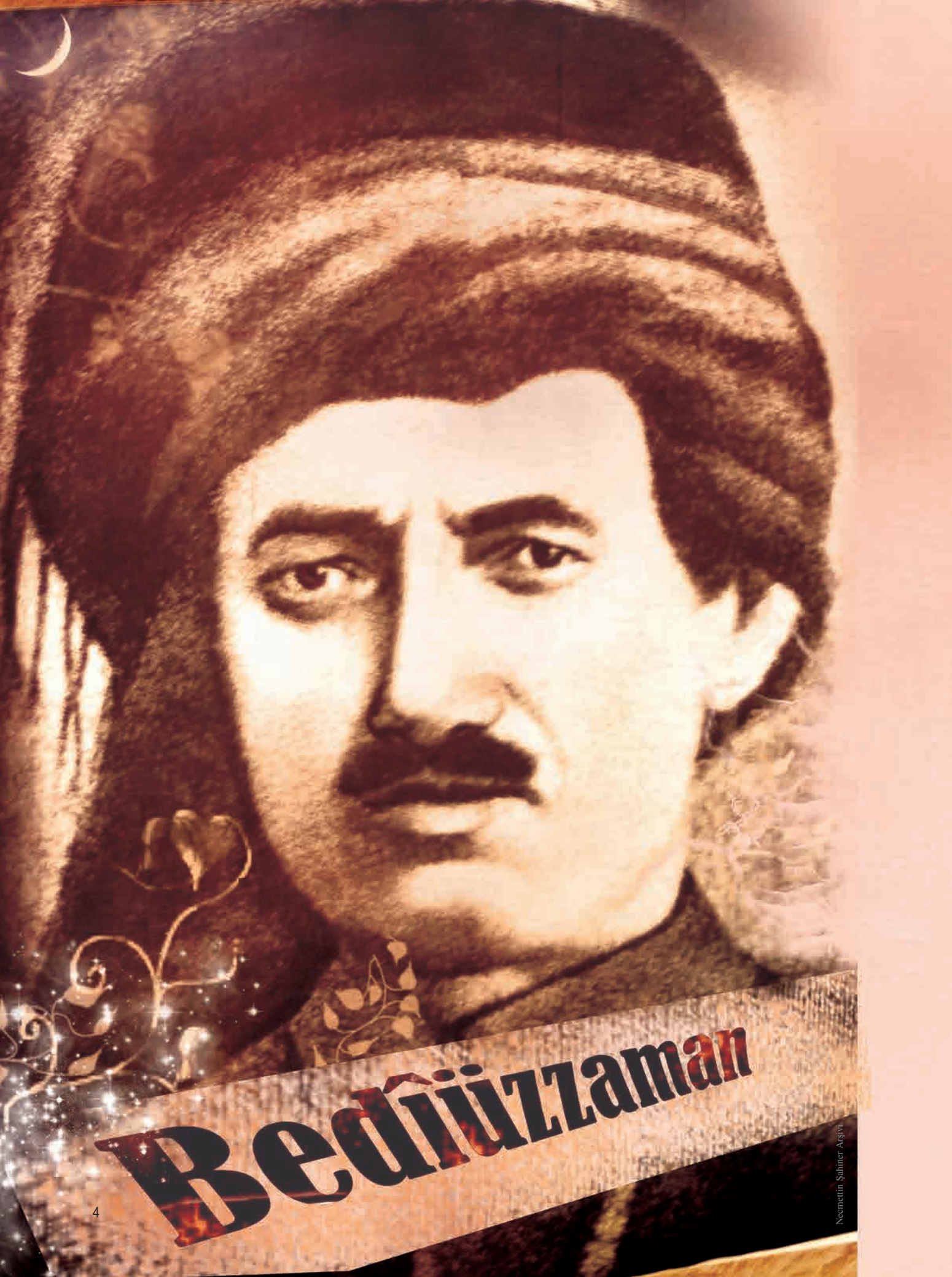
O nur ismine mazhardı. Sürekli karanlıklara ışık tutmuş ve küfür toprağıyla örtülmek istenen tevhid, risalet, haşir gibi temel imanî çekirdekleri gün yüzüne çıkarmaya çalışan bir marifet işçisi gibi çalışmıştı.

O, eserlerine Nur Mektupları ismini vermiş, eserleri okuyanlara da Nur Talebesi payesini vermişti. O hicri 13. yüzyılın minaresinden dünyaya Nur çağrısı yaptı. Nur konuştu, nur anlattı ve nurdan halkaların teşekkülü için gece gündüz çalıştı.

Onun ihlâs ve samimiyet kokulu risalelerini okuyanlar birer münevver oldular. Millettin özündeki cevherlerin inkişafına set çeken perdeleri kaldırıp hakikatlerle kucaklaştılar. Hem münevver oldular hem de bu masum ve müspet nur mayasını beşer çapında karmak için yollara düştüler. Üstadlarının “Kardeşlerim, inayet altındayız.” senedini arkalarına alarak civanlar gibi hizmet kervanlarına iştirak ettiler.

Üstadım! Tam 47 yıldır bedenlen aramızda değilsin. Senin kışta geldiğin kesindi. Ama biz rahmet-i ilâhiyeden umuyoruz ki günlerin baharı solukladığı bir mevsimde yaşıyoruz. Kabrinin başına gelip sana selam ve hürmetlerimizi takdim etme nimetinden mahrum olsak da Seni daha iyi tanıma ve tanıma adına hazırladığımız şu mecmuayı kabrine hediye olarak bırakılan bir gül buketi gibi kabul et.

Üstadım! Sen “Beni anlayamadılar.” sitemiyle ayrılmıştın aramızdan. Merhameti sonsuz olan Yüce Mevlâ’dan seni ve âli düşüncelerini anlayabilme ve anlatabilme istidadını bizlere nasip etmesini temenni ediyoruz ve aziz ruhuna binler fatiha gönderiyoruz.

Bediüzzaman

M. Fethullah GÜLEN

İmanı, Düşüncesi ve Baş Döndüren Aksiyonuyla Küfür ve İlahad Dünyasının Bütün Plânlarını Altüst Eden İnsan: Bediüzzaman

Bediüzzaman, üzerinde titizlikle durulup düşünülmesi, araştırılıp insanlığa tanıtılması gerekli olan bir simadır. O, İslâm âleminin, inanç, moral ve vicdânî enginliğini hem de en katıksız ve müessir şekilde ortaya koyan çağın bir numaralı insanıdır. Ona, onun düşüncelerine, hissî mülâhazalarla yaklaşmak, onu ve eserini anmak sayılmaz. Duygusallık, onun her zaman uğrunda yığıtçe tavir ortaya koyduğu ve gürül gürül anlattığı meselelerin ciddiyetiyle telif edilemez. O, bütün ömrünü, kitap ve sünnetin gölgesinde, tecrübe ve mantığın kanatları altında, derin bir aşk ve heyecanla beraber hep bir muhakeme insanı olarak sürdürmüştür.

Bediüzzaman'ın, yüksek mefkûresi, yaşadığı çağı düşünüp söylemesi, sadeliği, insânî enginliği, vefâsı, dostlarına bağlılığı, iffeti, tevâzuu, mahviyeti ve istiğnâsı üzerine şimdiye kadar pek çok şey yazıldı ve söylendi. Aslında, her biri başlı başına birer kitaba mevzu teşkil edecek olan yukarıdaki vasıflar, onun kitaplarında da sıkça üzerinde durduğu konulardır. Ayrıca, hâlâ aramızda, hayatta iken onun yakınında bulunma bahtiyarlığına ermiş ve onu, rûhî enginliği, fikrî zenginliği ile tanımış dünya kadar insan var ki, bunlar da canlı birer kitap gibi bu konunun en sadık şahitleri.

Diş görünüş itibarıyla sade ve basit görünen Bediüzzaman, gerek düşünce hayatında, gerek aksiyonunda hemen her zaman başkalarında bulunmayan engin bir karakter sergilemiştir. Onun, insanlık için en hayâtî meselelerde bütün insanlığı kucaklayışı, küfür, zulüm ve dalâlete karşı tiksinti duyuşu, her yerde istibdâtla savaşı, hatta bu uğurda hayatını istihkâr edencesine vefâsı ve civanmertliği ve ölümü gülererek karşılaması, onun için normal davranışlardı. O engin bir his insanı olmanın yanında, misyonuyla alâkalı meselelerde, hep kitap-sünnet yürüngeli; muhâkeme ve mantık televvünlü yaşamıştı. O hemen her zaman, davranışları itibarıyla, mâsum bir ikili görünüm sergilerdi: Biri, engin bir vicdan eri, derin bir aşk ve heyecan timsâli ve olabildiğince mert bir insan görünümü; diğeri de fevkalâde dengeli, çağdaşlarının çok önünde ileri görüşlü, büyük plân ve projeler üretebilen sağlam bir kafa yapısına sahip mütefekkir görünümü. Bediüzzaman ve onun davasına bu zaviyeden yaklaşmak, onun, İslâm büyüklerinin bir devamı olarak, içinde bulunduğumuz çağda bizim için ifade ettiği mânâyı anlamamız bakımından çok önemlidir.

Bazı kimseler görmemezlikten gelseler de gerçek şu ki; Bediüzzaman çağdaşlarıncı, kendi kuşağının en ciddî düşünürü ve yazarı kabul edilmiş; kitlelere hem bir sözcü hem de önder olabilmiş; ama katiyen kendini beğenmemiş, gösterişe girmemiş ve

Onun eserlerinde önce Anadolu, sonra da bütün İslâm dünyasının hem âh u efgâni, hem de ümit ve şevk u târâbını duyup dinlemek mümkündür.

hep âlâyışten uzak kalmaya çalışmıştır. "Şöhret ayn-ı riyâdır ve kalbi öldüren zehirli bir baldır..." sözü, onun bu konudaki altın beyanlarından sadece bir tanesidir. O, yirminci asırda İslâm dünyasında, şimdilerde dünyanın dört bir yanında, her zaman listenin başında birkaç yazardan biri olarak tanınmış, her kesimce sevilerek okunmuş ve zamanın eskitemediği simâlardan biri olarak da tarihe mâl olmuştur.

Bediüzzaman'ın hemen bütün eserleri, içinde doğmuş olduğu çağ zaviyesinden, yorumlanmaya açık bazı meseleleri yorumlama açısından o uğurda harcanmış ciddî bir gayretin sonucudur. Onun eserlerinde önce Anadolu, sonra da bütün İslâm dünyasının hem âh u efgâni, hem de ümit ve şevk u târâbını duyup dinlemek mümkündür. Gerçi o, doğunun ücrâ bir kasabasında doğmuştur ama, kendini hep bir Anadolulu olarak hissetmiş, bizim duygularımızı bir İstanbul efendisi gibi soluklamış ve her zaman topyekün bir ülkeyi engin bir şefkat ve dupduru bir samimiyetle kucaklamıştır.

Bediüzzaman, materyalist düşüncenin, fikir hayatımızı hercümerc ettiği, komünizmin en çilgin dönemini yaşadığı, dünyanın en bunalımlı, en karanlık, en sıkıntılı günlerden geçtiği çok talihsiz bir zaman diliminde, îman ve ümit tüten eserleriyle, sarsıntı üstüne sarsıntı yaşayan insanımıza Hızır çeşmesine giden yolları gösterdi ve gezdiği her yerde yığınlar hep "basü badel mevt" üfledi. Onun, hepimizden ve herkesten evvel görüp sezdiği ve ele alıp çözmeye çalıştığı en büyük problem, küfür ve ilhad kaynaklı anarşi problemiydi. O, bütün hayatı boyunca, insanımıza, çağın bu hastalığının mutlaka aşılması lazım geldiğini salıkladı. Ve bu hususta insanüstü bir gayret sarfetti. Böylesine buhranlar içinde inim inim bir dünya ile karşılaşan Bediüzzaman, kendini bekleyen sorumlulukların farkındaydı.. ve Kafdağından ağır böyle

bir yükün altına girerken, fevkalâde mütevâzi, mahviyet içinde ve hacâletle iki büklümdü; iki büklümdü ama, Cenâb-ı Hakkın sonsuz kudret ve nâmütenâhî gınâsına karşı da olabildiğine bir güven içindeydi.

Evet, bütün insanların fen ve felsefe âlet edilerek ilhâda sürüklendiği, komünizmle beyinlerin yıkıldığı, bu menfî oluşumlara "dur" diyenlerin memleket memleket sürgüne gönderildiği, ülkenin her köşesinde en utandırıcı tehcirlerin yaşandığı ve daha garibi de bütün bunların medeniyet ve çağdaşlaşma hesabına yapıldığı, hatta nihilizmin, asrın en yaygın büyü haline getirildiği o kapkara günlerde, Bediüzzaman, hâzik bir hekim edâsıyla hepimizin, içlerimizdeki zindanları, ruhlarımızdaki çeşit çeşit mahkûmiyetleri, kendi cinâyetlerimizi ve kendi kendimize esâretlerimizi hatırlattı, ruh dünyalarımızda ve vicdânî hayatlarımızda uyuyan insânî yanlarımızı harekete geçirerek, maâliyâta müştak gönüllerimize üst üste nefesler aldırıldı, ötelere alâkalı derinliklerimizi gözler önüne serdi, tekye, zâviye, mektep ve medresenin bütün vâridâtını birden başımıza boşalttı.

Evet, Bediüzzaman milletin fikrî seviyesizliklerle sürüm sürüm yaşadığı ve içtimâî derterin birer buhran hâlini aldığı, ülkenin hemen her yanında ürperten yüzlerce hâdiseler ile yüz yüze kaldığı, her tarafta İslâmî ve millî değerlerin enkaz enkaz üstüne yıkılıp gittiği ifritten bir dönemin, düşünen, çareler arayan, teşhis ve tespitlerde bulunan sonra da bu rahatsızlıklara reçeteler sunan bir hekimi olmuştu. O, upuzun ve karanlık yılların hazırlayıp sahneye sürdüğü dünya kadar felâket altında didinip duran talihsiz nesillerin, îmansızlık, dalâlet ve şüphe vadilerinde bocaladığını, kurtulmak istedikçe daha derin buhranlara gömüldüğünü gören, hisseden, görüp hissettiklerini vicdanının derinliklerinde duyan bir insan olarak, ilk günden itibaren hep mütehey-

yiç yaşadı.. sürekli düşündü.. devlet ve topluma alternatif tedaviler teklif etti.. ve bu şanlı fakat talihsiz millete, muhteşem fakat bahtsız ülkeye eski enginlik ve zenginliğini duyurmaya çalıştı.

Bediüzzaman, tâ Devlet-i Âliye döneminden başlayarak ülkenin pek çok yöresini dolaştı; en büyük şehirlerden en ücrâ kasabalara, nüfusu yoğun beldelerden, en tenhâ mıntikalara kadar her yere uğradı.. uğradığı her yerde cehaletin hükümfermâ olduğunu, yığınların fakr u zarûretle kıvrandığını, insanımızın değişik buudlardaki iftiraklarla birbirini yiyip bitirdiğini gördü, ürperdi.. ve yaşadığı çağı çok iyi idrak etmiş bir mütefekkir olarak, o günkü perişan yığınlara ilim ruhu aşılama istedi. Fakr u zarûret ve iktisâdî problemlerimiz üzerinde durdu. İftiraklarımıza çareler aradı ve hemen her zaman birlik ve beraberliğimizi solukladı.. solukladı ve milletimizi, bu bunalımlı günlerinde bir an bile yalnız bırakmadı. O, gezdiği her yerde âvâzı çıktığı kadar bağıyor ve: "Bu iç içe dertler eğer şimdi tedavi edilmez, yaralarımız, mâhir ve mütehasıs eller tarafından sarılmazsa, hastalıklarımız müzminleşir, yaralarımız da kangren halini alır. İlmî, içtimâî, idârî dertlerimiz mutlaka teşhis edilmeli, maddî-manevî bütün problemlerimiz çözüme alınmalı ki, mevcudiyetimizi kemiren, varlığımızı temelinden sarsan ve bizi her gün daha fecî çukurlara sürükleyen sıkıntılara mâruz kalmayalım" diyordu.

...

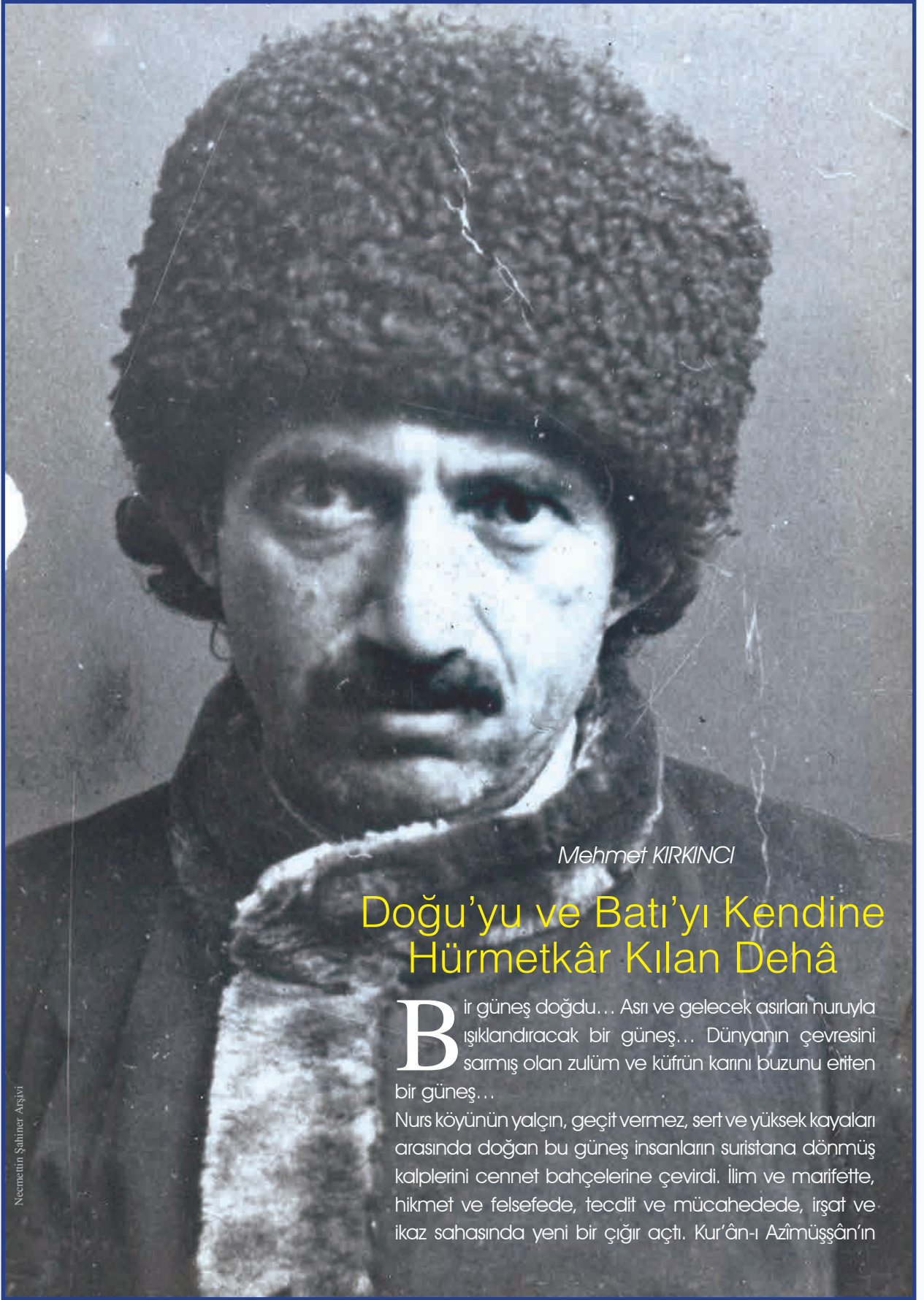
Evet, insanımız bu asır ve bu asrın vâridat, mânâ ve yorumlarıyla mutlaka tanışmalı, barışmalı, ve uzlaşmalıydı. Dünya başını almış bir yerlere giderken, kendi dar kabuğumuza çekilip, inzivâya dalmak bizi öldürürdü. Bugünü yaşamak isteyenler mutlaka, hayatın çağlayanlarıyla, kendi irade, say ve gayretleri arasındaki âhengi, uyumu ve desteği yakalama mecburiyetindedirler. Aksine, kâinattaki umûmî cereyana karşı direnmeleri, onların mahvolup gitmelerini netice verir.

Eğer Bediüzzaman soluk soluğa ülkenin dört bir yanına mesajlarını sunduğu zaman, onu

anlayacak birkaç yüz aydın, düşüncelerinde ona destek olabilseydi, ihtimal bugün en zengin ülkelerden daha zengin, en medenî milletlerden daha medenî hâle gelmiş ve daha sonraları karşımıza çıkan her engeli aşabilecek güce ulaşarak, şimdilerde girilmiş gibi görülen bu nurlu yola tâ asrın başında girmiş ve bugünkü problemlerin pek çoğuyla karşılaşmamış olacaktık.. yine de her şeye rağmen ümitvâriz. Ben, milletimizin, bütün bütün mânâ köklerinin kurduğunu iddia edenlerin gaflet ve zühûllerine inanırım. Gerçi başka milletler gibi biz de düştük; bunu inkâr etmemize imkân yok. Ne var ki, doğrulup kendimize gelemeyeceğimizi de kimse iddia edemez. Şimdilerde, milletçe, eski rahat düşkünlüğü yerinde intibah nurları parlıyor.. harem hisleriyle titrek ruhlarımızda taptaze bir canlılık ve bir dirilme sıcaklığı var.. Bu gelişmeleri, masmavi bahar günlerinin takip edeceği kuşkusuz. Ancak, dolaşıp yamaçlarımızda seccâde serecek Hızır ve korkmadan enginlere yelken açacak İlyaslar bekliyoruz. Bu konuda Bediüzzaman önemli bir işarettir..

"Dehâ için intihap yoktur" derler; yani dehâ sahibi "şunu yapayım, şunu yapmayayım" demez; "şunu yapmak yararlı, şu da zararlı" diyerek, bir şeyin yapılacağına veya terkedileceğine hüküm vermez. O, ilâhî bir mevhibe, ledünnî bir saika ve şaika ile, çevresinin en derin, en şümüllü ve zahîrî, bâtînî, rûhî, içtimâî ihtiyaçlarını kucaklayacak çok ünifeli bir güç kaynağı gibi pek çok şeyi omuzlayabilecek kuvvetleri ruhunda toplamış bir fitrat harikasıdır. Bediüzzaman ve onun arkada bıraktığı eserlerini tetkik edenler onda dehânın bütün hususlarının var olduğunu görürler. O, gençlik döneminde, çevresine sunduğu ilk deha solukları sayılan eserlerinden, mahkemeler, zindanlar ve sürgünlerle geçen çileli bir hayat içinde inkişaf edip gelişen olgunluk dönemi kitaplarına kadar hep o seviyeler üstü seviyesini korumuş ve her zaman dâhiyâne konuşmuştur.

(Düşünce ve Aksiyon İnsanı, Ruhumuzun Heykelini Dikerken)

Mehmet KIRKINCI

Doğu'yu ve Batı'yı Kendine Hürmetkâr Kılan Dehâ

Bir güneş doğdu... Asrı ve gelecek asırları nuruyla ışıklandırarak bir güneş... Dünyanın çevresini sarmış olan zulüm ve küfrün karını buzunu eriten bir güneş...

Nurs köyünün yalçın, geçit vermez, sert ve yüksek kayaları arasında doğan bu güneş insanların suristana dönmüş kalplerini cennet bahçelerine çevirdi. İlim ve marifette, hikmet ve felsefede, tecdit ve mücahedede, irşat ve ikaz sahasında yeni bir çığır açtı. Kur'ân-ı Azîmüşşân'ın

Ruhunda yanan meşale,
vicdanında doğan ilâhî
cezbe (çekim gücü)
asrı çalkaladı. Karanlıkta
olanları aydınlattı. Selîm
kalpleri nurlandırdı.
Çağın bilgi ve düşünce
kâşifi olarak bütün dün-
yayı aydınlattı.

bitmez tükenmez hazinesinden istihraç (*çıkarmada bulunmak*) ettiği kudsi hakikatlardan insanların istifadelerine Risale-i Nur gibi bir irfan hazinesi sundu. Bir çağın müessisi (*kurucu*) oldu. Davasının yüceliği, hamiyetinin yüksekliği, fikrinin keskinliği, ilminin derinliği, sarsılmaz dayanma gücü, tariflere sığmaz çalışma ve gayreti ile çağa adını nakşettirdi. Dost ve düşmanlarına yetkinliğini tasdik ve kabul ettirdi. Ruhundaki ulvi vecd, beyanındaki coşkunluk, fikirlerindeki kutsiyet yeni bir devir doğurdu. Ruhunda yanan meşale, vicdanında doğan ilâhî cezbe (çekim gücü) asrı çalkaladı. Karanlıkta olanları aydınlattı. Selîm kalpleri nurlandırdı. Çağın bilgi ve düşünce kâşifi olarak bütün dünyayı aydınlattı. Nefsî, ruhî, vicdanî, ailevî, içtimaî, siyasî hayatımızı her yönüyle aydınlatacak yüksek esasları, yüksek prensipleri içinde barındıran hakikat manzumesini yazdı. Kur'ân'ın zebercedli, elmaslı, yakutlu sur ve sütunlarından yeni yeni marifet ufuklarını keşfetti. Açtığı bu sınırsız ufuk ve eşi benzeri görülmemiş burçlardan yıldız gibi yüce hakikatlar, delil ve hüccetler doğdu. Bunlardan çıkıp boy veren lemalar, şualar, katre ve reşhalar ile Rabbanî sırlara iştiyak gösteren insanların vicdanlarını ışıklandırdı. Sinelerini

Doğu'yu ve Batı'yı kendisine
hürmetkâr kılan böyle bir
dehâ, bizler için Rabbanî
bir ihسان ve muhteşem bir
zafer şimşegidir.

ısındırdı, simalarını güldürdü. Barla kürsüsünden, Çam dağının ders seririnden öyle bir saba rüzgarı esti ki, ruhlara ilaç oldu, gönülleri zevk ve sevince boğdu. Bu öylesine aheste, öylesine hoş bir seher yeliydi ki kalplere hidayet ve sevinç, idraklere ilim ve marifet, vicdanlara insaf ve basiret getirdi. Fikirlere ciyadetler, şetaretler, tazelikler tecelli etmesine vesile oldu. Bu nazenin marifetleri kendine çeken gönüllerden o despot cahilliğin izlerini söküp çıkardı. Evet o burç ve ufuklardan saflaşmış, hayatta memlu' (*dolu*), latif bir rüzgar esti de kişilere gaye ve dava, topluluklara hedef ve aksiyon saçtı. Sanki yeni bir kuvvet üfledi. Dağları ve tepeleri harekete, Anadolu'yu ve anavatanı heyecanla vecde getirdi ve hararetle söyletti. Evet o zat, dünya sarayının

Anadolu kürsüsünde Rahmanî ve fikrî bir nutuk okudu. O nutkun aslı ve kökü ne doğuda; ne batıda, ne içeride, ne dışarıdadır. Doğrudan doğruya Kur'ân'a bağlıdır. Bu nutkun sesi Avrupa, Amerika ve Asya'da, hâsılı dört kıtayı titişimlere salıp insanlık semasında çınladı. Nutkun mahiyeti ve nutku okuyanın maksadı ise; her zerre ve mürekkebatı bir teyp gibi dile getirerek iki cihanın efendisi Hazreti Muhammed Aleyhisselâtu Vesselâmin davasını ilan ve isbat idi. Elhasıl, Doğu'yu ve Batı'yı kendisine hürmetkâr kılan böyle bir dehâ, bizler için Rabbanî bir ihسان ve muhteşem bir zafer şimşegidir.

(Fikir Damlaları, Ekev Yayınları, Erzurum, 2000, s.27-29'den kısmen sadeleştirilerek.

ÜSTAD'IN KRONOLOJİSİ

- 1877- Bitlis'in Hizan ilçesi Nurs köyünde doğumu
- 1885- İlk tahsile başlamak için ailesinden ayrılıp Tağ köyü medresesine gelmesi. Burada çok az bir süre kalıp tekrar köyüne dönmesi
- 1893- Bitlis ve Siirt civarında çeşitli yerlerde bulunması ve daha sonra Siirt'in Tillo kasabasında bir kubbede inzivaya çekilmesi
- 1894- Abdülkadir-i Geylanî Hazretlerinden rüyasında aldığı emir üzerine, Cizre'de aşiret reislerinden Mustafa Paşa'yı ikaz için Cizre ve Mardin taraflarına gitmesi
- 1895- Mardin'den Bitlis'e sürgün gelmesi ve burada iki yıl valinin tahsis ettiği odada kalması
- 1897- Vali Hasan Paşa'nın daveti üzerine Van'a gidişi, 80-90 cilt kitabı üç ayda bir defa ezberden tekrarlaması
- 1900- İngiliz Müstemlekât Nâzırı Gladston'un gazetelerde çıkan konuşması ve Bediüzzaman'ın ruhunda meydana getirdiği feveran ve gayret.
- 1907- İstanbul'a gelmesi, kaldığı yerin kapısına "Her suale cevap verilir" levhasını asıp, âlimleri sual sormaya daveti, Sultan Abdülhamid'e Şark'ta üniversite açtırmak için müracaatı, Yıldız Divan-ı Harbî'ne verilmesi
- 1909- 31 Mart'ta isyan etmiş olan sekiz taburu itaata getirmesi, Divan-ı Harb'e verilmesi, beraat edişi ve serbest bırakılması
- 1910- Van'a gitmek üzere İstanbul'dan ayrılması
- 1911- Şam'a gelişi ve Emeviye camiinde hutbe irad etmesi, Sultan Reşad'la beraber Rumeli seyahatine çıkması
- 1913- Van'a gitmesi ve Şark Üniversitesi'nin temelini attırması
- 1915- Millis kumandanı olarak Pasinler cephesinde Ruslarla çarpışması
- 1916- Ruslara esir düşmesi
- 1918- Kosturma'dan firar edişi, Harbiye Nezareti'nin ikramiye ve harb madalyası vermesi, Orduyu Hümayun'un tavsiyesiyle Dârü'l-Hikmet'e âzâ oluşu
- 1919- Sultan Vahdeddin'in, Bediüzzaman'a "Mahreç" pâyesi vermesi
- 1920- İngiliz işgaline karşı "Hutuvat-ı Sitte"yi neşredererek mücadele etmesi, Anglikan Kilisesi'ne cevabı, Kuvâ-yı Milliyeyi desteklemesi

- 1922- İstanbul'dan Ankara'ya gelmesi, Meclis'te hoşâmedî ile karşılanması
- 1923- Meclis'te mebuslara hitaben bir beyanname neşretmesi sonra da Van'a gitmek üzere yola çıkması
- 1925- 1927- Bediüzzaman'ın Van'dan nefyi, önce İstanbul'a oradan da Burdur'a getirilmesi, Isparta'ya götürülmesi ve önce Eğridir oradan da Barla'ya getirilmesi, Risale-i Nur'un te'lif edilmeye başlanması
- 1934- Barla'dan Isparta'ya getirilmesi
- 1935- Tevkif edilmesi ve muhakeme edilmek üzere Eskişehir'e götürülmesi
- 1936- Tahliye edilmesi ve Kastamonu'da ikamete mecbur edilmesi
- 1943- Bediüzzaman'ın tevkif edilerek Çankırı yoluyla Ankara'ya getirilmesi
- 1944- Denizli mahkemesinin başlaması, Bediüzzaman'ın beraatı ve Emirdağ'da ikamete mecbur edilmesi
- 1948- Bediüzzaman ve talebelerinin tevkif edilişi, Afyon mahkemesine sevki ve mahkemenin mahkûmiyet kararı verilişi
- 1949- Afyon hapsinden gece yarısı tahliye edilişi ve tekrar Emirdağ'a getirilişi
- 1952- Gençlik Rehberi mahkemesi için İstanbul'a gelişi, duruşması ve beraatı
- 1953- Tekrar Emirdağ'a gelmesi ardından İstanbul'da üç ay kadar kalması, Patrik Athenagoras'la görüşmesi ve on sekiz yıllık ayrılıktan sonra Barla'ya gelişi
- 1956- Sekiz sene devam eden Afyon Mahkemesi'nde Risale-i Nurların beraatı ve iade edilmesi
- 1957- 1958- Nur Risalelerinin ve bu arada Tarihçe-i Hayat'ın matbaalarda neşredilmesi

23 Mart 1960- Ramazan'ın 25. günü Çarşamba gecesini saat 03:00 civarında vefatı

12 Temmuz 1960- Mezarı açılan Bediüzzaman'ın naaşının meçhul bir yere nakledilişi

Necmettin Şahiner Arşivi

Cemil MERİÇ

Seksen yedi senelik
ömründe, eserlerine
nasıl başlamışsa öyle de
bitirmiştir. Hiçbir dünya
büyüğüne dalkavukluk
yapmamıştır.

Buhran Çağlarında Güneşin Batmadığını Gösteren Adam

Yakın tarihimiz tek mücahit tanımış-
tır: Said Nursî; Altmış yıl her kakra,
her cefaya göğüs gererek mücadele
eden biricik dava adamı... Kuvveti yalnız hafı-
zasından, yalnız bilgisinden, yalnız büyük cedel
kabiliyetinden gelmiyor. Cesarete susayan insa-
nımız ananevi irfanının bu pervasız temsilcisin-
de asırlardır aradığı ihlâsı, feragati, bir dava
uğruna nefsinin feda etmek celadetini de buldu.
Said Nursî bir kavga adamı. Yalçın bir irade,
taviz vermeyen bir mizaç, tefekkür ve iman
kalesi... Kavliyle fiilini birleştirmiş insan, mücahit
insan.(...) O devirde tek başına karşı koyabilmiş
hürmete layık başka bir adam tanımıyorum.

Ben onu tanıdım. Ben Müslüman mütefekkir deyince celâdetiyle, cihadiyetiyle onu tanıdım, başka tanımadım... Nasıl başlamışsa öyle bitirmiştir hayatını. Seksen yedi senelik ömründe, eserlerine nasıl başlamışsa öyle de bitirmiştir. Hiçbir dünya büyüğüne dalkavukluk yapmamıştır. Bu bizim memlekette çok büyük bir fazilettir. Ewela celadeti... Sonra aynı fikirler üzerinde ısrar edışı, dönmeden yürüyüşü... Samimiyeti... Bence en mühim vasıfları bunlardır. Buhran çağlarında güneşin batmadığını göstermek için bazı adamlar çıkıyor; Said Nursî gibi. O bir mütefekkiridir. (...) Onun tefekkürüne bütün eserleri ve yaşadığı hayat seyri en belîğ bir delildir. Üstad şefkatle bağına basıyor insanı. İçine girdikten sonra Risale-i Nur hakikatlarını yaşamak kolaylaşıyor. Bir Türk aydınının bu büyük ve ulvî hazineden haberdar olmaması düşünülemez.

Bediüzzaman ve eserlerine olan alâkasızlığımız tam bir yüz karasıdır. Said Nursî, İslâm irfanının cihanşumûl hakikatlarını Risalelerinde toplamış. Üstad, şimşek pırıltıları ile aydınlanan karanlık bölgelerde büyük bir güvenle dolaşiyor. Üslûb kesif ve izahlar inandırıcı. Asırları kucaklayan bir tefekkürün çağdaş idrake seslenişi, yaralanan bir idrake, yabancılaşmış bir idrake. Diyebilirim ki son iki yüz yıldan beri tefekkür dünyamızı istila eden Batı'nın işportalarından gelişigüzel devşirilmiş sahte, sakat ve şahsiyetsiz paçavralar arasında benzerine güç rastlayacağımız dürüst, metin, dost ve toprağın bağrından fıskıran düşüncelerle dolu bir hazinedir Risale-i Nur. Risale-i Nur milletimize Rabbanî bir iltifattır, (...) bizim ülkemizde çıkması Allah'ın bir nimetidir. Risale-i Nurlar hayşiyetimizin bir müdafaasıdır. Ülkemizin yüzüstü bırakılan insanları onun Nur Risalelerini okuyarak İslâmiyet'in ne kadar aydınlık, ne kadar muhteşem ve ne derece şerefli bir inanç manzumesi olduğunu idrak ettiler. Bediüzzaman, zilletleri izzete tahavül etti. Mukaddes iman ateşini söndürmemek için bütün çile ve işkencelere katlandı. Sonunda dünyadan ebediyete muzaffer olarak intikal etti.

HEPİMİZİN BEDİÜZZAMAN'A BORCU VAR

"Kimin himmeti milleti ise, o kimse tek başıyla küçük bir millettir."

Abdullah Şeref

Evet, bu sözlerin sahibi Hz. Bediüzzaman'a bütün bir milletin borcu var; minnet borcu var, teşekkür borcu var, irfan borcu var, mefkûre borcu var, aksiyon borcu var... Var, var, var...

Zira o yine kendi ifadesiyle "kışta gelmiş"ti, "yevmi'l-beter"di. Zaman devr-i dâimlerinde milletin bulunduğu takvim, zemherîr soğuklarını gösteriyordu. Vakit geceydi, ama ne gece!.. Zifiri karanlıklar hâkimdi. Ortalıkta ümit bağlanacak bir kandil, göze gönle fer verecek bir fener de yoktu. Böyle uzun bir gecenin şafak emareleri, ufukta beyazlık yerine ürkütücü bir kızılık olarak beliriyordu. Bir de üstüne üstlük milî bünye ağır hastaydı. Onulmaz denilen dertlerle iki büküldü. Doktor yok, hastane yok, yol yok, elde ilaç da yok; iradeler mefluç, dizler dermansız, ümitler tükenmişti. Daha da beteri uzaklardan, yakınlardan hiçbir âşına ses de duyulmuyordu.

Ama esbab, bilküllüye sukut etmemişti. Kur'ân'ın etrafındaki surlar yıkılsa da onu koruyacağını vadeden Zat, ona kendini müdafaa kabiliyeti de bahşetmişti. Onun mucizeleri, i'câzı, kendini müdafaa ederdi. Allah da nurunu kıyamete kadar, peygamberâne evsafa sahip himmeti âlî kimselerle teyit eder; "Yandık, karardık." diyen insanlara "nur" gön-

derir, hem gönülleri hem de gözleri aydınlığa erdirirdi...

Ama gel gör ki bunlar, hatıra da gelmiyor; erbab-ı fikir ve diyanet, kalbine ve beynine musallat olan hastalıklarla meşgul; himmetini milletine sarf edemiyordu. Sağda solda duyulan bazı cılız sesler de kapmış oldukları materyalizm, pozitivizm, natüralizm gibi birçok mikropla mâlûl idi; sadra şifa vermiyordu.

Âlem-i İslâm, künde üstüne künde yiyor; başsız yığınlar, mefkûresiz idareler, bereketsiz hamleler, sadece kaos üretiyor, dertlere dert katıyordu...

Ana babalarının salâhatine, dine bağlılığına hürmeten iki yetim çocuğun ayağına Hz. Hızır'ı gönderen Allah, işte böyle bir zaman ve zeminde, kader-denk noktasında, bu milletin yüzüne baktı; geçmişte yapmış olduğu bayraktarlıktan mıdır, yoksa gelecekte yine bu yükü taşıyacağından mıdır –bilinmez elbet– akıllara ilim, kalplere mârifet, iradelere fer, ruhlara hayat olacak bir çağrıyla gür sesli bir müezzini on üçüncü asrın minaresine çıkardı. O bülend sesiyle millete bir ezan okuttu. Bu öyle bir ezan idi ki, o Dâvûdî seste ruhu'l-kudüsle müeyyed Muhammedî ruh vardı. Ezandan sonra da minbere

Zifiri karanlıklar hâkimdi. Ortalıkta ümit bağlanacak bir kandil, göze gönle fer verecek bir fener de yoktu. Böyle uzun bir gecenin şafak emareleri, ufukta beyazlık yerine ürkütücü bir kızılık olarak beliriyordu.

Şükran sana, hamdler sana yâ Rabbî, sen bu müezzini, bu hafîbi, bu münâdîyi bize bu çağrıyla göndermeseydin, belki bizler de bu hidayetden mahrum bedbahtlardan olacaktık.

çıktı, insanlığa ezeli hutbeyi yine aynı edayla bir kere daha îrâd etti: "Evet, ümitvar olunuz. Şu istikbal inkılâbı içinde en yüksek, gür sadâ, İslâm'ın sadâsı olacaktır!" dedi.

Allah'ın izni ve inâyetiyle o, ümidi olmayana ümit verdi. Yandık diyene yağmur oldu. Işık arayana nura boğdu. Maddî, mânevî, şahsî ve millî derlere en kolay ve müessir tedavi yollarını gösterdi, şifa kaynağı oldu. Akıllara ilim, kalblere mârifet, nefislere terbiye, ruhlara yükselmenin yollarını gösterdi. O tek başına öyle bir külliyyet ve câmiyyet kesbetti ki; âilenin, mektebin, tekkenin ve kışlanın verebileceği bütün terbiyeyi, ilim ve irfanı, disiplinini, azmi, gayreti ve mefkûreyi bütünüyle, birden bizim içimize boşalttı.

Tek başına, hem de pek çok muhalif, muâriz, muannit, amansız esbab ve eşhasa rağmen yılmadı, yıkılmadı. Evet, tıpkı Efendisi'nde *(sallallahu aleyhi vesellem)* olduğu gibi onun Sözler'ine de muhalifleri, harfler yerine seyflerle *(kılıçlarla)* karşı çıktılar. Birçoğumuzun birazına bile mâruz kaldığına tahammül edemeyeceği zehir-zemberek bir hayatı, milletin selâmeti uğruna yudumladı. Asla taviz vermedi, verdirmedi. Tereddüt yaşamadı, yaşatmadı. Dimdik duruşuyla o, her zaman peygamberâne bir tavır sergiledi. Kâlindeki tesirle, hâlindeki temsille peygamberâne bir tavır...

Onun hâline ve kâline menfînin yerine hep müsbet hâkimdi: İnkâr ve taassubun yerine ilim ve irfan, adavet yerine muhabbet, ye'sin yerine ümit, atâlet yerine sa'y, ifrat ve tefrite müsait her meselede istikâmet ve itidâl... Hâsılı, mezmum ve meş'um ne kadar illet varsa hepsinin yerine makbul ve mûnis seciyeleri ikâme ediyor ve bu manada da Kur'ân'ın ve Efendisi'nin –o Efendî'ye

ruhlarımız feda olsun– yolunda üsve-i hasene oluyordu.

Evet, daha uzun uzun üzerinde durulabilecek birçok hususu Allah'ın izni ve inâyeti ile Bediüzzaman Hazretleri, çok ünifeli bir güç kaynağı, bir dinamo, bir lokomotif gibi tek başına tahakkuk ettirdi; kitleleri, milletleri peşinden sürükledi. Bugün onun eserlerinden istifade eden talihliler, dünyanın her yerinde eserlerini ve fikirlerini bilmeyen ve duymayanlarla da paylaşıyorlar. Akıllarda, nefislerde, kalblerde ve ruhlarda, velhâsıl insanın bütün fakültelerindeki soruları, ihtiyaçları, arzuları, duyguları onun diriltici soluğu ile tatmin ediyor ve hüsn-ü kabul görüyorlar.

Ya esbab açısından, kader-denk noktasında Allah, bu millete Hz. Bediüzzaman'ı lütfetmeseydi?.. Ya bizim de kalbimizde taassup ve nefret, kafamızda cehâlet ve adâvet hâkim olsaydı?.. Ya bizler de gaye-i hayalsiz, ideâlsiz enelere sahip birer firavuncuk olsaydık?.. Âlem-i İslâm içindeki hâl-i pürmelâli, rehbersizliği, şaşkınlığı, menfî hareketi, kıpkızıl ilhâda sürüklenen koca bir coğrafyadaki tâlihsiz yığınları veya ideâlsiz, ülküsüz bâd-i heva sarfe dilen hayatları düşündükçe bir kere daha bütün ruh u cânımla "Minnet sana, şükran sana, hamdler sana yâ Rabbî, sen bu müezzini, bu hafîbi, bu münâdîyi bize bu çağrıyla göndermeseydin, belki bizler de bu hidayetden mahrum bedbahtlardan olacaktık." diyor ve şu âyet-i kerimeyi, şükranla ve dua maksadıyla bir kere daha okumak istiyorum:

"Ey Rabbimiz! Biz, imana çağırın ve 'Rabbimize inanın!' diye tevhide davet eden bir münâdîyi duyduk ve icabet ettik. Artık sen bizi affet, kusurlarımızı bağışla ve iyilerle birlikte bizim canımızı al."

*Risale-i Nur Külliyyatı, Kaynaklı, İndeksli,
Sözlüklü, Açıklamalı ve Sadelerlendirilmiş Olarak
'Şahdamar Yayınları'nda...*

Üstad ve Azami Takva

Mehmet AKAR

Sadık Bey, o iniltiyi duyunca dizleri üzerine yıkılıyor, hapisaneye gece yarısı gelen kanlı mahkum, sorduğu suale verilen: "Burada Bedüzzaman diye bir zat var, o her gece sabaha kadar böyle inler." cevabıyla sarsılıyordu. İniltisini saklamıyordu.

Üstad Hazretleri, bir ömür huzurdaydı. O adab üzere yaşadı. Sultanının huzurunda olduğunu hiç unutmadı. Elemi bir yüreğin kârı olmadığına zahiren gaflete sığındığı nadir zamanları olsa da, bu sadece zihnini dağıtmak içindi. Yoksa Allah'ın "Rakip" ismiyle tecellisi hatırlıktan bir lahza dūr olmadı.

Evet o, sürekli takip edildiğinin şuurıyla hareket eden bir insan-ı kâmil idi. Cenab-ı Hak, her an varlık verdiği mahlukatını manzar-ı âlâdan Nazar-ı İlahisiyle seyrediyorken kula edep düşerdi. Eskiler "Edep Ya Hu" derken, bu huzuru hatırlatıyor, "Padişahın, âlimin, velinin, hatta peygamberin bile değil, Allah'ın huzurundasınız. Ona göre dav-

ranın. Kimin görüş ve duyusunda olduğunuzu unutmayın. Edebinizi muhafaza edin” diyorlardı. Muhteşem bir maziyi, ondan daha muhteşem bir istikbale bağlayan köprü olmakla vazifedar olan adamın bu hakikati hatırandan çıkarması düşünülemezdi.

Necmettin Şahiner Arşivi

Bediüzzaman Hazretleri edebın zahirisini de, bâtinîsini de azami derecede yaşıyordu. “Amel-i salih”i, “takva”yı tarif ediyor; ibadeti, irşadı, hasenatı, salih davranış günaha girmemeyi, haddi aşmamayı takva olarak izah ediyordu. Üstad Hazretleri, hadiste “ihşan” diye tarif edilen huzur âdabına harfiyen riayet ediyor, ibadetü taatta

da, harama yaklaşmamakta da fevkalâde hassas davranıyordu.

İnsanlar onu namazdaki haliyle hatırlıyordu. O, namaza durunca küçülen, haybet ve haşyetle kendisinden geçen nuranî bir silüetti. Hilal, hayal oluyor, maddeten eriyor, manada bir âbide haline geliyordu. Tekbir alırken, “Allahüekber!” derken yüreği ürperiyor, yürekleri ürpertiyordu. Kaç insan, “Öyle bir tekbir hayatımızda duymadık.” diyecekti.

Kur’ân’ı hazin hazin ve şuurla okuyor, her kelimesini, her manasını ruhunda tutuyor, duyuyordu. Bir ömür inlemişti. Ahmed-i Hani Hazretleri’nin türbesinde o inilti, Horhor Medresesi’nde o inilti, Ereğ Dağı’nda o inilti, buz gibi akan Volga nehrinin kenarında o inilti, Fıstıklıbağlar’da o inilti, Yuşa Tepesi’nde o inilti, Çınar Ağacı’nda o inilti, Çam Dağı’nda o inilti, Isparta’da, Eskişehir’de, Kastamonu’da, Denizli’de, Emirdağ’da, Afyon’da hep o inilti vardı. Zamanın bülbülü kâh dağların başında, kâh göz hapsinde tutulduğu evlerde, kâh hapisanelerin karanlık koğuşlarında inliyordu. Sadık Bey, o iniltiyi duyunca dizleri üzerine yıkılıyor, hapishaneye gece yarısı gelen kanlı mahkûm, sorduğu suale verilen: “Burada Bediüzzaman diye bir zat var, o her gece sabaha kadar böyle inler” cevabıyla sarsılıyordu. İniltisini saklamıyordu. Zira, adımlarını kendisi atmıyan, sevkle yaşayan o ismarlama adama saklamaması ihtar edilmişti. Dünya kaskatı bir kasaveti yaşarken, insanlar çamurdan yapılmış bir kerpiç ruhsuzluğuyla sokaklarda dolaşırken onun bu hali, asıl anılacağıın, asıl aranacağıın, aşkıyla, hasretiyle asıl ağlanacağıın Allah olduğunu gösteriyordu. Ava çıkmış mahluklar gibi hırsla sağa sola saldıran zavallılar, asıl avın kendileri olduğunu, ölümün bir avcı gibi ense köklerinde onları takip ettiğini hatırlasınlar diye...

İbadetini bu ruh ve duyusla yaşayan Üstadımızın takvası bir urba gibi onu sarmış, kuşatmış, başına taç olmuştu. O, günahın zilletine düşmemiş

Necmettin Şahiner Arşivi

bir azıd. Ruhen de, kalben de, aklen de, hayalen de, lisanen de, bedenen de öyleydi.

Ruhundaki bütün kabiliyetlerle Rabbini arıyor, anıyor, O'nda fâni oluyordu. Allah vardı ve her şey O var olduğu için vardı. Varlığı O'nun varlığıyla ayakta, O'nun varlığıyla daimdi. O'nu bulunca kendi varlığını inkâr etmemişti; ama o varlığı asla kendisinden de bilmemiş. Onda hiçbir ifrat, aşırılık yoktu. Takvası bunu gerektiriyordu. Tam bir mürşid olduğu için yelken açtığı en derin deryalardan istikametten şaşmadan, heybesinde hediyelerle dönüyor, en girift ve coşkulu meselelerde bile fikhin ve akaidin sınırlarını zahiren de olsa zorlayan en ufak bir cümlesi bulunmuyordu. Tam tersi, meseleler netleşiyor, avamın anlayacağı hale geliyordu.

Kalbi hiç başka bir yöne, başka bir hayale meyletmedi. Halkın alkışını, takdirini, bilmesini değil, Hakkı arıyordu. Hiç âlim kisvesine bürünmedi. Gaybubeti tercih etmişti. Zaten kuldu, neyi vardı, neyini saklayacaktı? Kimse onunla yanılmasın, gizli şirkin kokusuna bile bulaşmasın diye, "Hızır" gibi görülmesine rağmen, o bakışı kırmak için ayağında çizme, sırtında cepken, belinde hançerle dolaşıyordu. Onun sunilikle, zahiri kisvelerle, alışılmış taklitlerle işi, ilişkisi yoktu. İçinde yiv yiv

derinleşmişti, dışında ne arayacaktı? Fevkalâde fitriydi. Allah'ın kendine verdiği şeylerden hoşnut olduğu için kendinceydi, kendi halini yaşıyordu. Güzel olanı, doğru olanı yapıyor, fakat halini, davranışını, dilini sunî urbalarla değiştirmiyordu.

Zaman zaman elleriyle kendi yakasından tutuyor, sarsıyor, "Ben bir hiçim!" diye haykırıyordu. Kimsenin garipsemesi umurunda değildi. Belki de nefsinin bu kadar aşağıda tuttuğu için, rahmet hep avucunda birikiyordu. Ona sorarsanız, hasta, günahkâr, yaşlı, duaya muhtaç bir adamdı, o kadar... Efendisini anlatmaktan başka bir derdi de, kıymeti de olmayan bir hizmetli... Kuyumcu dükkanının kapısındaki çocuk... İsteği, talebi olmayan bir bende... Efendisinin memleketinde, Efendisine saygısızlık yapılmasın, o kendisini feda etmeye, cehennemde alevlerinde kalmaya razı... Hem de gönlü gül, gülistan olacak kadar...

Kalbî marazlarının bütününü öldürmüş, âdeta "Ölmeden evvel ölmüş." böylece ruhunun bütün manevi latifeleriyle dirilmişti. Can kuşu, ten kafesini aşmıştı. Hırsı, öfkesi, kini, kibri, tamahı, korkusu, cimriliği, bencilliği, yalanı, hilesi, giybeti yoktu. Gemideki bir insan tevekkülündeydi. Yükünü gemiye bırakmıştı. Dünyada taşınacak

bir başı vardı, onu da hangi diyar olsa götürürdü. Nefretten nefret ediyor, sevgi ve şefkat kahramanı olarak yaşıyordu. Günahların çepeçevre sardığı, günah müptelalarına: "Benim de Allah'a karşı kusurlarım var." diyor; sarhoşa, "evladım" diye hitap ediyordu. Makam, mansıp, şöhret derdi ufkunu hiç karartmamış, öyle ya da böyle inilecek hiçbir koltukta gönlü olmamıştı. Kendisine soru sorulduğunda varsa, yanındaki müftü efendilere gönderiyor, "Onlara sorun." diyor, hak yolunda yapılan her hayırlı icraata kendisi yapmış gibi seviniyor, en küçüğünü takdirlerle anlatıyordu. Tek doğruyu kendi yaptığı görece kadar Rabbinin icraatını inhisar altına alma gafletine düşemezdi. İnsanların hürmetini bile mukabele edilmesi gereken bir hak olarak görüyor, onu dahi istemiyordu. İsteğini Allah'tan istediği için, istememeye ermişti. Kimsenin hiçbir

miş, ona bunları reva görenler "sizin gibi bir şahikaya böyle davranılmamalı" manasındaki sözlerle özür dilemişlerdi. Kırık elle kavga eder gibi yanlış yollara düşmüyor, "en büyük hilenin hileyi terk etmek" olduğunu söylüyordu. Yanında gıybet edilemez, "Kardeşim bana onların iyi taraflarını anlat." derdi.

Aklı, Kur'an'a, hadise muhalif hiçbir düşünceye geçit vermiyordu. El fenerini güneşe tercih edemezdi. Aklın vazifesi delil toplamaktı, dalalet toplamak değil... Aklın hakkını vermeyi de takvanın bir başka buudu olarak görüyor, dinî ilimleri hifzettği gibi zamanının bütün fennî ilimlerini de hallediyordu. Kur'an'ı okuyan, onun cisimleşmiş hali olan kâinat kitabını da okumalıydı. Aklı fen, kalbi din ilimleri aydınlatıyordu. Birini ihmal eden tek kürekli bir tekne gibi kendi etrafında döner, hayat yolun-

Rus asker ve subayları bile, domuz pişen fırınlardan ekmek yemeyen, bulunduğu birkaç avuç buğdaydan ateş yakıp tenekenin üzerinde kendisine ekmek yapmaya çalışan bu baş döndüren adamın anlamadıkları sohbetini dinler olmuşlardı.

şeyini kabul etmiyor, almıyordu. Tam iman etmiş bir adamı dünya bomba olsa korkutamazdı. Korku elini tutmamıştı. Hayatı çok çetin şartlarda geçmesine rağmen o, hiçbir zaman sebeplere hakiki tesir vermedi, hep hayranlık ufkundan Cenab-ı Hakk'ın icraatını seyretmeye çalıştı. Hadiselerin arkasındaki ele bakıyor, dostun merhametinin o perde arkasındaki tecellisini seyrediyordu. Hayret ve hayranlık makamındaydı, bakışını bir şey bulandıramazdı. Nefsine pay biçmemiş, millettinden aldığını milletine iade etmişti. Kitaplarını ücretsiz dağıtıyor, yanındakilere yediğinden yediriyordu. Hiç yalan söylememiş, defalarca "en büyük ders" dediği, "doğruluk yolunda ölümü istihkar" dersi vermişti. Kurşunlara diziyeceği zaman ölüme terhis teskeresine giden bir asker rahatlığıyla yürümüş, bu haliyle kalplerdeki paslı kilitleri çözmüş, buzları erit-

da mesafe alamaz; birinin ihmalinden taassup, diğersinin ihmalinden dalalet doğardı.

Hiç "şartlar" demedi. Hz. Nuh da (*aleyhisselam*), Hz. İbrahim de (*aleyhisselam*), Hz. Muhammed de (*sallallahu aleyhi vesellem*) dememişti. Selefin bütün büyükleri zamana hükmetmiş, hiçbir fâni gücü ve durumu İlahi emrin dışına çıkmaya bahane olarak görmemişlerdi. Üstad Hazretleri, Sibiry'a'da esir kampındayken de namazını kılıyordu, karın yolları kapattığı günlerde sürgüne giderken de namazını kılıyordu. Hatta onun samimiyeti esir kampını manevi tesiri altına almasını netice vermişti. Rus asker ve subayları bile, domuz pişen fırınlardan ekmek yemeyen, bulunduğu birkaç avuç buğdaydan ateş yakıp tenekenin üzerinde kendisine ekmek yapmaya çalışan bu baş döndüren adamın anlamadıkları sohbetini dinler olmuşlardı. Açlık değil, haram umurundaydı. Ot yiyor, şartlar demiyordu.

Daha kırklı yaşlarının başındayken "Yıprandınız." diyenlere, "Beni şahsî derterim değil, İslam âleminin elemeleri yıprattı." demişti. Onun için yatağa girdiği zaman aklına, hayaline başka şeyler gelmemiştir.

İstanbul sokaklarında dolaşmış, fakat harama bir kerecik olsun bakmamıştı. Mahfuzdu, korunuyordu. Görmek de, görünmek de istemiyor, meraklı bakışlardan korunmak için yaz günü elinde şemsiyeyle geziyordu. İki sene aynı konağı paylaştığı kızları tanımamış, bununla asrının insanına, "Yolda, iş yerinde olmak değil, aynı evde olmak bile kalp bulanıklığına, bakış kirliliğine ve zehirli okla yaralanmaya bahane olamaz." demek istemiştir.

Evlenmemiş, evlenmeyi düşünmemiş, düşünmemiştir. Âlem-i İslam'ın yıkılışı yaşadığı o günlerde Kur'an'ın sönmez ve söndürülmez bir güneş olduğunu göstermek, etrafındaki surlar yıkılmışken onun yüksek hakikatlerinin elmas bir kılıç gibi onu korumasını sağlamak gerekiyordu. Bu niyetle ruhunun ve aklının bütün kabiliyetlerini Kur'an'ın manasına hasretmiş, sırlarını hayat bahşeden süt gibi emmiş ve muhtaçların istifadesine takdim etmişti.

Daha kırklı yaşlarının başındayken "Yıprandınız." diyenlere, "Beni şahsî derterim değil, İslam âleminin elemeleri yıprattı." demişti. Onun için yatağa girdiği zaman aklına, hayaline başka şeyler gelmemiştir.

Yay iyi ise, ok doğru fırlardı. Kalbi nurlananın lisanına da o iman nuru hakim olmalıydı. Kainatın Sahibi'ni hatıra getirmeyen, göklerden habersizlik kokusu taşıyan en ufak sözden bile rahatsız oluyor, izah için kitaplar yazıyordu. "Tasadüf" diyene "Tabiat Risalesiyle" cevap veriyor, haramın hayalinden bile ürperiyordu. Bu muhteşem kitap, kendisini yazan kâtime şahitti ve kâinatta tasadüfe tasadüf edilecek en ufak bir şuursuz icraat yoktu. "Ehl-i iman bilmeden kullanıyor." derken hükmü de söylüyor, küfre girmediklerini, fakat küfrü hatırlatan bir

günahı işlediklerini ihtar ediyordu. Ölümüne mi, kurşunlanmaya mı gittiği belli olmayan bir yolculukta, "Sahibinden satın aldık." diyen Kinyas Kartal'a, "Onlar sahibi değil, mutasarrıf!" diye cevap veriyor, onun ürperen yüreği o buz gibi yolda gönülleri tutuşturuyordu. Başka ele vermenin bu kadarına tahammülü yoktu. O takva ufku, günahın gölgesinin imasına geçit vermeyen adam, gökteki güneşi görmeyenlerin yerdeki her ışığı güneş zanneder gibi her şeye yaratıcılık verdiği, insanı da, insanın fillerini de Allah yaratırken onlardan, haşa, "yarattı" diye bahsedildiği günleri yaşasaydı, kimbilir belki de bir risaleyle değil, yeni bir külliyatla cevap verirdi.

Aslında o, görmek, anlamak isteyen herkesin eline o müthiş bileti zaten verdi. "Neredeyse imtilhan sırrını kaldıracaksınız?" manasında soru soranlara, "Nurlara ulaşmaya mâniler çoğalmış." diye cevap vererek o sırrın devam edeceğini söylüyordu.

Bedeninin de hakkını veriyor, nuranî vücuduyla her türlü su-i istimalden uzak yaşıyordu. Az yemiş, az uyumuş, gereksiz ve malâyanî konuşmamış, elini, dilini, beynini, kalbini, ayağını, gözünü O'nu anlatmakta kullanmıştı. İrşad ve sohbet meclisleri kurmak için çocukluk yıllarında başladığı yolculuğu Urfa'da sona erdi. O ana, o güne kadar köy köy, kasaba kasaba, şehir şehir kapı kapı dolaştı, her haneyi bir Nur medresesi haline getirmeye çalıştı. Bu da muhakkak ki bedeninin takvasıydı, edebiydi. Verileni, maksadı istikame-tinde kullanmaktı.

Her şeyin komple yaşandığı çağın külli rehberi takvayı âşıkâne bütün yönleriyle derununa yaşamış, hakiki saadet ve lezzetin o edepte saklı olduğunu göstermişti. Dedesi gibi İbrahim (aleyhisselam) olana ateş, su; İbrahim (aleyhisselam) olmayana su, ateşti.

Üstadım!

Kur'ân'ın sönmez ve söndürülemez bir nur olduğunu bütün cihana gösterdiğin için;

Dinlerin yargılandığı mahkemede, İslam'ın bilime aykırı olduğu şeklindeki sakat düşünce bütün insanlara aşılandığında gür bir sesle "Sübhanallah! Baba oğluna nasıl düşman olur." deyip İslam'ın bilime aykırı olmadığını gösterdiğin ve ispat ettiğin için;

Nesillerin inkâra saplandığı, insanların imanını kaybettiği bir hengamede çıkıp ölüm ötesi hayatı iki kere iki dört eder derecede anlattığın için;

Yanına gelen gençlerin "Hocam öğretmenlerimiz bize Allah'ı anlatmıyor?" sorularına bütün gençleri muhatap alarak "Öğretmenleri değil o dersleri dinleyin." diyerek hem bütün ilimlerin Allah'ı anlattığını ifade ettiğin hem de bize metod öğrettiğin için;

Yolun zindanlara düştüğünde -ki hep düşerdi- eline kan bulaşmış insanlara bile şefkat göstererek onları da kazanmanın yollarını gösterdiğin için;

Anne baba hukukunun çiğnenmesi karşısında onların hukukunun ne kadar âli olduğunu anlatıp âdeta kendini parçalarcasına "Bu hakikate seni de inandırabilirim." deyip anne babaya karşı bizi saygıya davet ettiğin için;

Madde düşüncesinin her yeri kapladığı, akılları gözlerine inmiş insanların köşe başlarını tuttuğu günlerde tabiat perdesini yırtıp imana giden yolları gösterdiğin için;

İnsanların birbirlerine düşman edilmek istendiği zamanlarda bize uhuvveti anlatıp kardeşlerimizin meziyetleriyle şâkirâne şükretmeyi tavsiye ettiğin için;

Peygamberlik müessesesinin yıpratılmaya çalışıldığı günlerde peygamberliği ve Peygamberimizi (*aleyhi ekmelü't-tehaya*) anlattığın için;

Fırtınalar karşısında devrilmeden durduğun için;

Ve ümitlerimize zift sürülmek istendiğinde dimdik durarak "Ümitvar olunuz şu istikbal inkılabatı içinde en yüksek ve gür sada İslam'ın sadası olacaktır." deyip bize ümit aşısı yaptığın için;

Kolu kanadı kırıklar olarak sana teşekkür, seni bu yolda istihdam eden Rabb-i Rahîmimize hamd ediyoruz.

Bediüzzaman'ı Düşünürken

Prof. Dr. Zeki SARITOPRAK

Bediüzzaman'ın samimi hayatı binlerce gönlü fethetti. Anadolu yiğitleri diyebileceğim vefakâr insanlar ona sahip çıktı. Ona siper oldular, hayatlarını ona vakfettiler.

Napolyon'un büyükler hakkında güzel bir sözü vardır "Büyük insanlar meteor taşları gibidir. Işık vermek için yanmaya razı olurlar." Fena ve fâni bir adam'ın bu güzel sözü Bediüzzaman Said Nursi (1874-1960) için söylenmiş gibi. Seksen küsur yıllık hayatını Anadolu'nun ve dolayısıyla dünyanın aydınlanması için harcayan, neslin imanının kurtulmasına çalışan ve kendi ifadesiyle "Cemiyetimin imanını selamette görürsem cehennemin alevleri içinde yanmaya razıyım." diyen bir adam için bu söz tam yerinde olur. "Dünya zevki namına bir şey bilmiyorum." diyen bu insanın tek gayesi vardı: İnsanları imanla insanî ve ahlâkî olgunluğa ulaştırmak, bütün tasavvuf erlerinin sürekli üzerinde durduğu kâmil insan kavramını hayata geçirmek.

O, iman kavramına da Kur'ân'ın ışığında yeni bir boyut getirdi. Ayette "Ey iman edenler, iman ediniz." (Nisa 4:135) buyurulduğu gibi, o da imanın mertebelerine dikkat çekiyor, imanın atomdan güneşe kadar dereceleri olduğunu, mü'minin iman noktasında sürekli bir yükseliş kaydetmesi gerektiğini vurguluyordu. O, Peygamber yolunun sadık yolcusuydu. Bu yolda hiçbir ücret ve beklenti olmamalıydı. Onun için Bediüzzaman'ın hayatı boyunca insanoğlunun küfür karanlığından iman aydınlığına ulaşması için büyük bir azimle mücadele ettiğini görüyoruz.

O, insana ve olaylara Kur'ân'ın ışığıyla bakardı. Onun gözünde insan, küçük bir kâinatı ve Allah'ın yarattığı en mükerrem varlıktı. Her bir insan ebedi hayatı kazanmaya namzettti. Kâinat Sahibi'nin insanın yaratılışına koyduğu manevî gelişme kapasitesi yeşermeli ve bir "tuba-i cennet"(cennet ağacı) olmalıydı. Bunca manevî potansiyele sahip bir varlığın çürümeye terk edilmesi Bediüzzaman'ın vicdanında inanılmaz bir acı meydana getiriyordu. Onun için "Karşımda müthiş bir yangın var, alevleri göklere yükseliyor, içinde evladım yanıyor." diyordu.

Onun yetiştirdiği talebelerden merhum Zübeyir Gündüzalp Afyon Mahkemesi'nde gençlerin imansızlığı karşısında duyduğu ıstırapı şu cümlelerle ifade ediyordu "Teessür ve ıstırap karşısında kalbden bir parça kopsaydı, 'Bir genç dinsiz olmuş' haberi karşısında o kalbin atom zerrâtı adedince param parça olması lâzım gelir. İşte sizin vereceğiniz beraat kararı, İslâm gençliğinin, İslâm dünyasının bu dehşetli âfetten tesirli bir şekilde kurtulmasına sebep olacaktır." Bunda Bediüzzaman'ın ve talebelerinin maddi olarak ne menfaati vardı? Kârlı çıkan sadece insandı ve Bediüzzaman ve Nur talebelerinin gayretleriyle insanlar imanla ruhlarını cehennemî azaptan koruyorlardı.

Bediüzzaman'ı çoğu kimse anlamadı

veya anlamak istemedi. Fakat o, iman yolunda bir sabır âbidesiydi. İnsanların imanı adına bütün sıkıntılara göğüs germeye razıydı. O yaşlı hâliyle hapisanelerde çekmediği çile kalmadı. Buna rağmen o, bütün bunlara hiç aldırmıyordu. Kendisine eziyet edenlere "Hey efendiler, ben sizin imanınızın kurtulmasına çalışıyorum." diyordu. "Eğer bana zulmedenler, türlü türlü işkence yapanlar Risale-i Nur ile imanlarını kurtarsalar, siz şahid olunuz, ben bütün hakkımı helal ediyorum." diyordu.

Bediüzzaman'ın samimi hayatı binlerce gönlü fethetti. Anadolu yiğitleri diyebileceğim vefakâr insanlar ona sahip çıktı. Ona siper oldular, hayatlarını ona vakfettiler. Her karışında şehit kanı olan bu mübarek toprakların insanına da bu yakışırdı. En zor durumlarda bile o, Anadolu insanından hiçbir zaman ümidini kesmedi. Hatta dönemin iktidarının ona reva gördüğü zulümleri "Halk fırkası (parti)nin yüzde beşi"ne veriyordu, yüzde doksan beşini temize çıkarıyordu. Dönemin içişleri bakanına samimane mektup gönderip ülkenin anarşiye ve kaosa sürüklenmemesi telkininde bulunuyordu. Emirdağ Lahikası'nda yer alan mektupların her biri ülkenin geleceğini analiz eden birer şaheserdir.

Onun hayatında en sevmediği şey anarşi ve şiddetti. Altı bin küsur sayfalık eserleri anarşinin önünü kesen

Bugün o, sadece Türkiye’de değil dünyada konuşulan bir şahsiyettir. Eserleri dünya kütüphanelerinde hayranlıkla okunmaktadır. Attığı barış tohumları filiz vermeye başlamıştır, bu filizlerin meyveler verecek seviyeye gelmesi için de yapılacak çok işin olduğunu söylemek durumundayız.

çok önemli bir faktör olarak görüyordu. Çünkü Risale-i Nurlar insanların kalplerine hürmet ve merhamet duygularını aşıyordu. Mesleği Kur’ân’ın ifadesinde yer bulan “kavl-i leyin/ yumuşak söz” idi. Kur’ân’ın elmas hakikatlarını birer manevi kılıç olarak görüyordu. Bu zamanda maddî kılıç kınına sokulmalıydı. Medeniyet dünyasında ikna metodu esas alınmalıydı. “Medenîlere galebe çalmak ikna ilemdir.” diyordu. Savaşların yıkıp yaktığı bir dünyada yaşıyoruz. Birinci ve İkinci Dünya Savaşları’nda ölen insanların sayısı o zamana kadarki insanlık tarihi boyunca savaşlarda ölen bütün insanların sayısından daha fazladır. Bu acı tabloyu “mimsiz medeniyetin kan kusmuğu” olarak tanımlayan Bediüzzaman, bütün insanların bundan ders alması gerektiğini vurguluyordu. Üzerinde yaşadığımız gezegeni bir sefine-i rabbaniyeye olarak tavsir eden bu maneviyat yiğidi, bütün insanları da Allah’ın misafiri olarak görmekteydi. “Misafirler, misafirhane sahibinin emirlerine göre hareket etmeli.” diyordu.

Bediüzzaman’ın mesajına günümüz dünyasının her zamankinden daha çok ihtiyacı vardır. Düşünün ki kendisinin idamını isteyen savcıya, çocuğunun korumasız kalmaması ve baba şefkatinden mahrum olmaması için beddua bile etmeyen şefkat âbidesi bu insan, muhtemel ve müstakbel global savaşlar karşısında nasıl bir duygu yaşardı acaba. Şimdi “Elimizde nur var, topuz yok” sözlerinde ne kadar haklı olduğunu daha iyi anlıyoruz.

Bediüzzaman’ın tam manasıyla anlaşıldığını söylemek zordur. O çağdaşlarını kastederek “Beni anlamıyorlar.” demişti. Birtakım çarpık düşünceli insanlara göre büyük düşünceler büyük makamları işgal eden kimselerden zuhur etmeliydi. O ise yüz yamalı padesü giyen bir “fakir”di. Yıllar Önce Isparta’da adına açılan müzeyi ziyaret etmek nasip olmuştu. O cübbeyi gördükten sonra kendi kendime şunu söyledim: “Bu zat bu cübbe altında kendini bilerek saklamak istiyordu.” Onu anlayanlar, o cübbeye takılmadı, onun mesajını canla başla dünyanın dört bucağına ulaştırdı. Bir grup insan da onun cübbesine takıldı; diline, etnik kökenine takıldı ve o büyük irfan hazinesinden mahrum kaldı. Doğrusu, onun hakiki muhatapları gelecek nesillerdi. Gelecek nesillerin kendisini anlayacağından emindi. O nesil, Akif’in hayalindeki Asım’ın nesliydi, Fethullah Gülen’in Altın Nesil’i idi. Necip Fazıl’ın “Zaman bendedir ve mekân bana emanettir.” şuurundaki nesliydi.

Bugün o, sadece Türkiye’de değil dünyada konuşulan bir şahsiyettir. Eserleri dünya kütüphanelerinde hayranlıkla okunmaktadır. Attığı barış tohumları filiz vermeye başlamıştır, bu filizlerin meyveler verecek seviyeye gelmesi için de yapılacak çok işin olduğunu söylemek durumundayız. Yeryüzü, onun mektuplarında hep hasretini dile getirdiği ve saadet asrında bir benzerinin yaşadığı “sulh-u umumî”ye *(Dünya Barışı)* bir kere daha beşiklik yapacaktır, inşaallah.

IŞIK ADAM

*Belirdi bir kır atlı;
Başı gözü polatlı;
Gözler buğulu, nemli,
Üveyk gibi kanatlı...*

*Gelior dolu dizgin,
Yüreği dertle ezgin..
Izdırap çekmiş belli,
Duyguları pek engin.*

*Ululardan bir ulu,
Heyecanla dopdolu;
Dokunsan ağlayacak,
Allah'ın sâdık kulu.*

*Bir gariplik sesinde,
Yalan yok çehresinde..
Bakanlar anlayacak,
Işık var çevresinde.*

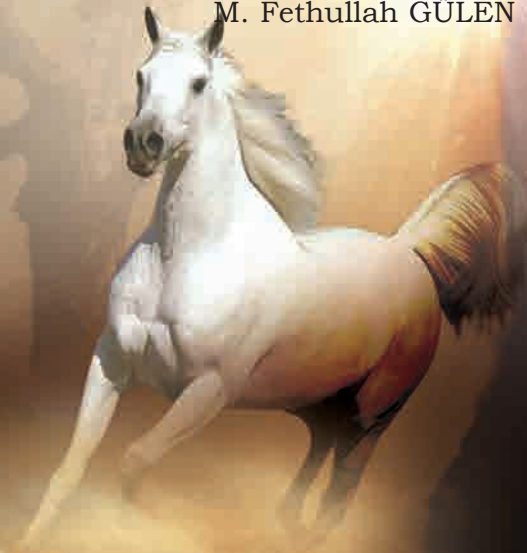
*Sür atını durmadan,
Kalmadı bende derman;
Ey metâî nûr adam!
Yok fevt edecek zaman.*

*Sakın geç kalma zinhâr!
İçim hasretle yanar;
Kalmadı başka sevdam,
Ağar ufkumda ağar..!*

*Artık bendenim benden,
Ayrılmam asla senden!
Gösterdiğin bu yolda,
Vazgeçtim cân u tenden...*

*Sorma kim olduğumu!
Düşüp-doğrulduğumu;
Ermişim ummanına,
Duymam boğulduğumu...*

M. Fethullah GÜLEN

Necmettin Şahiner Arşivi

Necmettin ŞAHİNER

Bediüzzaman Ünvanı nasıl verildi?

Yahya Kemal merhumun "Eski Şiirin Rüzgârıyla" kitabı çok nefisdir. Bu nefis eser çok güzel bir dörtlükle nihayet bulur:

*Şu kopan fırtına Türk ordusudur ya Rabbi
Senin uğrunda ölen ordu budur ya Rabbi
Ta ki yükselsin ezanlarla müeyyed nâmın
Galip et çünkü son ordusudur İslâm'ın*

Hele bu gönül dualarını Harbiye'deki Ordu Mehterinden dinlemek, insanı farklı iklimlere çekip göz yaşlarını akıtıyor.

Merhum Cemal Cümbüş ve Ahmed Şen Beylerin mehterbaşılığını yaptığı ordu mehterini dinlediğim gençlik günlerimi hep özlemle anarım.

Beyatlı'nın bu coşkun kalbinin dilekleri her zaman bana ordumuzun Mehmetçiklerini düşündürür. Bu Gazi-Şehid Mehterlerin arasında:

Albay İbrahim Hulusi Yahyagil...

Binbaşı Muhyiddin Bey...

Binbaşı Asım Bey (Önerdem)...

İstanbul Beyefendisi Yüzbaşı Refet Barutçu...

Bu aziz subaylarımızın arasında yine hava subaylarından Ömer OKÇU (Hekimoğlu İsmail), Pilot Ali DEMİREL ve buralardan kırk yıllık Nur yoluma yardım eden Kurmay Albay Mehmed Ali Tokatlı'yı hep şükran ve rahmet dualarımla yâd ederim.

Bu kahraman askerlerden Albay İbrahim Hulusi Yahyagil ve Yüzbaşı Refet Barutçu, çok derin ve ince manalı sualleriyle Nur Risaleleri'nde birçok konunun açıklanmasına vesile olmuşlardır.

Refet Bey, Nur Üstad tarafından: "Sual sormakta çalışkan, yazı yazmakta tembel kardeşim" diyerek sitem ve iltifatlarına muhatab olmuştu.

On dokuzuncu yüzyılın sonlarında Genç Said Nursi zekası ve dehasıyla gittiği her yerde şimşek gibi parlıyordu. O zamanlarda Siirt'in büyük ilim adamları kendisine "Bediüzzaman" namını vermiş ve ona bu unvanla hitap ediyorlardı.

İstanbul Beyefendisi Topçu Yüzbaşı Refet Barutçu yine bir mektubunda 1950 senelerine doğru konuyla ilgili soruyu Nurlu Üstad'a soruyordu.

Osmanlıca yayınlanan Emirdağ Mektupları'nda "Meraklı Kardeşim Refet Bey" diye başlayan satırlarda kendisine bu unvanın elli beş sene ewel Siirtli üstadlarından Molla Fethullah tarafından verildiğini, bu unvanın geçmiş yüzyıllardaki Bediüzzaman Hemedani'ye benzediğini açıklamaktadır.

Yine bu nur mektubunda anlattığına göre İmam-ı Rabbani Hazretleri'nin devrinde de bir başka

Bediüzzaman daha varmış. Üstad Said Nursi bu zattan da bahsetmekte ve 'bir mektubu bana açıldı' diye buyurmaktadır.

Siirt'in eski müftülerinden Ömer Atalay yazdığı Siirt Tarihi isimli kitapta, Üstad Said Nursi'ye ilk defa Bediüzzaman unvanını veren Molla Fethullah Hasbi'den şöyle bahsetmektedir:

"Molla Fethullah Hasbi 1837 yılında Siirt'te doğmuş ve 1903'de Kulp'ta vefat etmiştir. Babası Ömer Amiri'den ilim icazetini aldıktan sonra, Siirt'in ilk mutasarrıfı Kenan Paşa'nın 1867 tarihinde yaptırdığı Rüşdiye mektebinde öğretmenlik, Siirt'te, Mardin'de, Diyarbekir'de, Lice'de müderrislik yapmıştır. Faziletini işiten Diyarbekir valisi Sırrı Paşa yanına çağırılmış ve kendisine derin bir saygı göstermekle beraber, derin ilminden de istifade etmiştir.

Bu mümtaz şahsiyet Siirt ilçelerinden; Rıdvan, Kurtalan, Diyarbekir ilçelerinden; Palo, Lice, Kulp'ta kadılık yapmıştır. Her ilimde, her fende derin bir ihtisas kazandığı gibi, diğer harici ilimlerle de, kozmografya, hikmet – fen ilimleri, hendese, riyaziye ve felekiyatta da geniş bilgisi vardı. Mantık gibi çeşitli sahalarda şerh ve telif risaleleri de vardır. Ayrıca Arapça, Farsça ve Türkçe güzel şiirleri de bulunmaktadır."

1977 yılında basılan Nurs Yolu isimli çalışmamızın baş taraflarında yer alan "Tarihte Bediüzzamanlar" isimli yazımızda şu bilgileri vermekteyiz:

Malum olduğu üzere Bediüzzaman "zamanın eşsizi, misilsizi" demektir. İslâm tarihinde belli başlı dört Bediüzzaman vardır. Bunlar:

- a) Bediüzzaman Hemedânî
- b) Bediüzzaman Ebu'l-Kâsım Hibetullah Hüseyin Bağdadî
- c) Bediüzzaman Mirza
- d) Bediüzzaman Said Nursi

Mezkûr eserimizin çıktığı günlerde, Nur avukatı Bekir Berk merhum ikamet ettiği Cidde'den bize şunları yazmıştı:

"Aziz Kardeşim,
Size yine taleplerimle alâkalı olmayan ve sade-

ce sizle alâkalı bir mevzuu yazarak mektubuma başlamak istiyorum.

Siz "Tarihte Bediüzzamanlar" dan bahsetmişsiniz. Ben de size tarihteki Bediüzzamanlarla ilgili bir menkıbeyi Çihâr-ı Yâr-ı Güzin Dört Büyük Halife adlı kitabın Bedir Yayınları tarafından yayınlanan ilgili kısmını aynen naklediyorum:

Kırk altıncı Menkıbe: Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) zamanından önce Araplarca Anter adında çok kuvvetli bir pehlivan vardı. O zamana kadar eşine rastlanmamıştı. Hazret-i İbrahim Aleyhisselamın dininde idi. Bediüzzaman, Kâsım ve Alemşah gibi oğulları vardı. Server-i Âlem, "Methedecekseniz; amcam Hamza'yı methedin." buyurmuştur. Kıssa kitaplarını yazanlar, bu hadis-i şerifi senet olarak, Anter'e Hamza Radiyallahu dediler.

Canım Kardeşim!

Evet... Tarihteki Bediüzzamanlar'dan biri de ve belki de ilki Hazret-i Ali (keremallahu veche)'nin hayran olduğu Anter'in oğullarından ilk olan Bediüzzaman'dır. Bilginize arz ederim."

Meselemizle alâkalı olarak Nur Üstad'ın 1329 1913 tarihinde Kostantiye Matbaa-i Ebuzyiya'dan basılan eski Münazarat eserinde şöyle bir sual cevap bulunmaktadır:

Vehim: Sen imzanı Bediüzzaman yazıyorsun. Lâkap medhini ima eder.

İrşad: Medih için değildir. Kusurlarımın senedi-özrünü bu ünvan ile ibraz ediyorum. Zira Bedi, "garip" demektir. Benim ahlakım, sûretim gibi üslub-u beyanım, elbisem gibi gariptir muhaliftir. Görenekle revaçta olan muhakemat ve üslupları benim üslup ve muhakematıma ölçü yapmayı bu ünvanın lisan-ı haliyle rica ediyorum.

Bu kısa yazımın bahsine Türk ordusunun bir subayının bir sualini vesile ederek başlamıştık.

Nur Şaheserlerinde, Türk ordusunun kahramanlığı ve cihana İslâmiyet'in nurunu nasıl yaydığı ile alakalı bahisler başlı başına bir kitaplık araştırma konusudur. Bu kısa yazımın sonunu Yirmi altıncı Mektubun son cümleleriyle bitirelim. Ayrıca farklı bir nüsha olan Vanlı Son Şahidler'den İsmail Perihanoğlu'nda Nur üstad Bediüzzaman'ın kendi el yazısının bir cümle ve bir ifadesiyle bağlayalım:

"Rahmet-i İlahiyeden ümid kesilmez. Çünkü Cenab-ı Hak, bin seneden beri Kur'an'ın hizmetinde istihdam ettiği ve ona bayraktar tayin ettiği bu vatandaşların muhteşem ordusunu ve muazzam cematini muvakkat arızalarla inşallah perişan etmez.

Yine o nuru ışıklandırır ve vazifesini idame ettirir...

KILICINI AYAĞINA VURDURMAZ.

DÜŞMANINA VURDURUR.

KUR'ÂN'A HİZMETKÂR EDER.

AĞLAYAN ÂLEM-İ İSLÂMÎ GÜLDÜRÜR."

(ایشیق قلیبی سون دورمه، تسلیجی قیرمغه خانکی حمیت مساعده ایدر، نزهده علمته
شعفت، نزهده ملت یولنده فداکارلق و رحمت الیهیدن امید کسسیلنر،
چونکه جناب حق بیک سنده بزنی قرآنک خدمتده استخدا م ایتمدیگی و اوکا بایر اقدار
نعین ایتمدیگی بو وطنده ایشک محشم اردوی و جماعتی موقت عارضه لرله
ان شاد الله پریشان اینز نیه او نوری ایشیق قلیبی ایتمدیگی، و وظیفه سنی دامه ایدر.
قلیبی آیاتده و درونده و در قرآنده خدمت کلام ایدر اغظای علم اسلام
کولدر

BEDİÜZZAMAN'A göre bütün fenalıkların kaynağı

Bediüzzaman'a göre, bugün olduğu gibi o gün de, bütün fenalıkların menbaı, cehalet, fakr u zarûret ve iffiraktı. Evet içtimâî sıkıntılarımızın en birinci sebebi, millî sefâletlerimizin en önemli sâiki cehalettir. Allah bilmeme, peygamber tanımama, dine karşı lâkayt kalma, maddî-mânevî târihî dinamiklerimizi görmeme mânâsına gelen cehalet, hiç şüphesiz o gün-bugün başımızın en büyük belasıdır..

ve Bediüzzaman da ömrünü bu öldürücü mikropla savaşa vakfetmişti. Ona göre kitleler, ilimle, irfanla aydınlatılmadıkça, toplum sistemli düşünmeye alıştırılmadıkça ve yanlış, sapık düşünce akımlarının önü alınmadıkça, milletimiz için kurtuluş ümidi beslemek abestir. Evet, o cehalet yüzünden değil midir ki; kâinât Kur'ân'dan, Kur'ân da kâinâttan koparıldı.. koparıldı ve biri, varlığın sırlarını bilmeyen, eşya ve hâdiselere kapalı, bağınaz ruhların hayal zindanlarında yetim kaldı; diğeri de her şeyi maddede arayan ve mânâyâ karşı bütün bütün kör, mük'ab cahillerin elinde bir kaos halini aldı. Yine bu cehalet sebebiyle değil midir ki; bu mübarek dünya, en münbit ovaları, en feyyaz obaları ve en bereketli ırmaklarına rağmen, zarûret ve sefâletlerin pençesinde inim

Nezmettin Şahiner Arşivi

Bediüzzaman'a göre, bugün olduğu gibi o gün de, bütün fenalıkların menbaı, cehalet, fakr u zarûret ve iffiraktı. Evet içtimâî sıkıntılarımızın en birinci sebebi, millî sefâletlerimizin en önemli sâiki cehalettir.

inim inlemekte ve eski kapıkullarına dilencilik etmekte.

Bu korkunç cehalet ve zarûret yüzünden değil midir ki; ülkenin dört bir yanında, toprağın altında sessiz sessiz yatan onca kıymetli madenlerimiz, haddi-hesabı bilinmeyen yer altı, yer üstü zenginliklerimiz başkalarının hazinelerine akarken, biz, perişan, derbeder ve korkunç bir borç şoku altında iki büklümüz.

Evet, yıllardan beri milletimizi zebun eden bu bela yüzündendir ki, bîcâre işçi ve köylümüz, sürekli didinip durdukları, yıpranıp ezildikleri halde emeklerinin karşılığını tam olarak elde edememekte, elde ettiklerinin de bereketini bulamamakta, mutlu olamamakta ve taksit taksit kahrolup gitmektedir.

Yine bu cehalet ve cehalet kaynaklı tefrika sebebiyledir ki; cihanın dört bir yanında bizimle alâkalı

hayâtî dinamiklerimizi görmemezlikten gelerek, kör bir taklit ve şablonculukla, kitleleri millî seciyeden tecrid, tarih şuurundan mahrum, ahlâk ve faziletten de yoksun bıraktılar. Bence, milleti kurtarma mülâhazasıyla sapılan bu ikinci yol ve gerçekleştirilen bu ikinci hareket daha zararlı oldu ve toplumun ruhunda onulmaz yaralar açtı.

Birinci durum itibarıyla insanımız, seneler ve seneler boyu boğucu bir kâbus altında kıvranıp durmasına karşılık, ikinci hâl itibarıyla da millî faziletlerimiz, rûhî necâbetimiz, cihanpesendâne aksiyonumuz bütün bütün yıkılıp gitti.

Bediüzzaman, bu her iki cephedeki yanlış muâleceleri ve bu yanlış muâlecelerin meydana getirdiği toplum çapındaki komplikasyonları göğüslemiş, asırlık yaralarımıza neşter vurmuş ve bu cerîhaların sebebiyet verdiği felaketleri teşrih ve teşhis edip çarelerini göstermek, ülke ve insa-

Bediüzzaman, hep okuma, düşünme, çalışma diyor ve millet fertlerini mütakabil yalnızlıktan kurtarmak, mükemmel bir toplum ve ma'mur bir millet haline getirmek için durmadan çırpınıyordu.

bir dünyada "tegallübler, esaretler, tahakkümler, mezellekler, türlü iptilâlar, türlü türlü illetler" yaşandığı, hatta kan gövdeyi götürdüğü, ırzlar çiğnenip namuslar payimâl olduğu, dünya dengesizlikler ağında bir oraya, bir buraya kayıp durduğu halde, bir türlü tefrikadan sıyrılıp bu fecâyî ve bu fezâyîye "dur" diyemiyor; İslâm âleminin her gün daha korkunç, daha vahim uçurumlara yuvarlanması karşısında onun sıkıntılarına çare olmuyor, vahdet ruhuyla gerilemiyor ve çağımızla hesaplaşmıyoruz.

Biz, milletçe, bu kahredici hastalıklar ağında kıvranırken, batının sûrî ve maddî terakkisi karşısında bir kısım kamaşan gözler, bulanık bakışlar ve dönen başlar, dimağlarını müsbet fenlerle, gönüllerini dinî hakikatlerle donatıp, maddî mânevî zenginliklere ereceklerine bütün bütün ruhsuz ve köksüz davranarak, millî ve dinî en-

nimizi yıkılıp gitmekten kurtarmak için tâ bidâyet-i hayatından Urfa'da Mevlâsına kavuşacağı âna kadar, hep yürekten ve samimi, hep tok sesli ve tok sözlü bu vatan evladı, ülkesine vefa hisleriyle dopdolu olarak, hep aynı şeyleri söylemiş, aynı ölçüde dertlerimizin üzerine yürümüş ve tedavi adına da aynı şeyleri takdim etmiştir. Toplumun kafasına birtakım yeni düşünceleri yerleştirmek ne kadar zor ise, seneler ve seneler boyu, onların dem ve damarlarına işlemiş anlayışları, telâkkileri, geçmişten tevarüs edilen -yanlış, doğru- âdet ve an'aneleri söküp atmak da o kadar çetin ve o kadar zordur. Dünden bugüne yığınlar, her zaman -yararlı veya zararlı- bu kabil metrükâtın tesirinde kalmış, ferdî ve içfîmâî hayatlarını böyle bir teessür atmosferi içinde örgülemiş; alışlagelen şeylere uymayan ve umûmi hissi okşamayan hususlara karşı da

nefret duymuş ve onlardan uzak kalmaya çalışmıştı. Bu his, bu duygu ve kabullenişler bazen yanlış da olabilir. Eğer bu yanlış düşünce ve kanaatler kitleler tarafından hüsn-ü kabul görmüş, yaşana yaşana toplumun her kesimine mâl olmuş, hayatın her yanında dal-budak salarak kökleşmiş, güç kazanmış ise, bütün bu yanlış kanaatlerin yıkılması, toplum çapındaki inhirafların giderilmesi, varsa, küflü kanaatlerin temizlenip, düşünce ve vicdanların iyiden iyiye tahliyelerden (fena şeylerden arındırılıp iyi şeylerle donatılma) geçirilmesi lazımdır ki, milletçe geleceğe yürünebilsin.

İşte Bediüzzaman, gençlik günlerinden itibaren hep bu duygu ve bu düşünce içinde oldu. O, bu mevzuda, en küçük bir hakikati dahi gizlemeyi ülkesine ve insanına vefasızlık saydı; milletini de felâkete sürükleyen yanlış düşünce ve yanlış kararlar karşısında, kollarını makas gibi açtı ve avazı çıktığı kadar "burası çıkmaz sokak" diye haykırdı. Onun fitratı, yanlış ve dinî değerlere ters şeyler karşısında fevkalâde müteheyyiç, ufku âlî ve himmeti de olabildiğince "ulû'l-azmâne" idi. Koskoca bir milletin mahv u izmihlâlâine göz yumup lâkayt kalmak, bu arslan yürekli insanın tabiatına zıttı. O, milletçe kusurlarımızı ve felâket sebeplerimizi, hem de en derin, en gizli noktalarına kadar açarak, millete kendini sorgulama yollarını gösterdi. Sık sık ona inkıraz sebeplerini hatırlattı ve kurtuluş reçeteleri sundu.. sundu ve en acı hakikatleri hiç tereddüt etmeden haykırdı.. yanlış kanaatlerin, küflü düşüncelerin, küfür ve ilhâdın üzerine at sürdürü.. ve hayatı boyunca da, hakikat nurlarının inkişafına mâni bütün engellere karşı sürekli mücadele etti.

Hiç kimsenin dinî hakikatler adına birşey söylemeye cesaret edemediği dönemlerde o, uyutulmak istenen yığınlara teyakkuzlar çekti.. cehalet, fakr u zaruret ve iffiraka karşı savaş ilan etti.. toplumu saran çeşit çeşit vehimleri temelinden sarstı.. ateizm ve inkâr-ı ulûhiyete karşı bir sath-ı mücadele oluşturduğu gibi, bâtil ve hurafeleri de kendi çıkmazları içinde boğdu.

Her zaman, şâyân-ı hayret bir medenî cesaretle asırlık derterimizi teşrih etti ve tedâvi yollarını gösterdi. Araplar: "En son ilaç dağlamadır" derler. O, bir-iki asırlık riya, gösteriş ve âlâyiş üzerine âdetâ bir kızgın demir bastı; saray ricâlerinden doğudaki aşiret reislerine, meşîhâtta askeri erkâna kadar herkesin ruhunda ma'kes bulacak çok yeni şeyler söyledi.. söyledi ve her kesimiyle milletin dikkatini kendi üzerine çekti. O, tabiatı îcâbı hep bu türlü şeylere karşı olsa da, yapılan şeylerin tabiatının gereği de böyle îcap ettiriyordu.

O, hemen her kesime, sürekli cihad için kınından sıyrılacak kılıçtan ewel, fikir ve ruhtarımıza vurulan zincirlerin kırılması lazım geldiğini ihtar etti.. ve bir ba'sü ba'de'l-mevt müjdesiyle, genç nesillere İslâmî düşünceye giden yolları gösterdi. O, coğrâfî olarak ülkenin bölünmesinden, parçalanmasından, küçülmesinden korkuyor ve titriyordu ama, daha çok bu tür tersliklere sebebiyet verecek olan fikirlerin daralmasından, ruhtarın sefilleşmesinden, batı taklitçiliğinden ve şablonculuktan ürperiyordu.

Bediüzzaman, hep okuma, düşünme, çalışma diyor ve millet fertlerini müteakabil yalnızlıktan kurtarmak, mükemmel bir toplum ve ma'mur bir millet haline getirmek için durmadan çırpınıyordu. Ülke ve insanımızı böyle bir zirveye taşımak için de sürekli "maârif" diyor, talim ve terbiyeden dem vuruyordu. Her tarafta neşr-i maârif ve her şekilde talim ve terbiye.. mescidler, medreseler, kışlalar, sokaklar, parklar, hatta hapishaneler bile bu eğitim seferberliğine katılmalıydı ona göre... Katılmalıydı: zira ancak maârif sayesinde, akfî ve mantıkî vahdet gerçekleşebilirdi. Önce, dimağ dimağa birleşip bütünleşemeyenler, bir yolda uzun zaman, beraberliklerini sürdürmezler. Ewelâ vicdanlar birleşmelidir ki, daha sonra gönüller ve eller de birleşebilsin. Böyle bir birleşmenin yolu da, hayatın dinî disiplinlere göre ele alınmasına, -kitap, sünnet ve selef-i sâlihînin sâfiyâne içtihadları mahfûz- zamanla mukayyed şeylerin çağın idrakine göre yorumlanmasına vâbestedir.

Onu diyar diyar sürdüler. Her sürgün yeri, onun öz vatani oldu. Nereye gitse, nereye sürülse, etrafı saf, temiz mü'minler tarafından sarılıyordu.

Bahtiyar Bir ihtiyar

Osman Yüksel SERDENGEÇTİ

Bahtiyar bir ihtiyar var. Etrafı, sekiz yaşından seksen yaşına kadar bütün nesiller tarafından sarılmış. Yaşlar ayrı, başlar ayrı, işler ayrı, fakat bu ayrılıkta gayrılık yok! Hepsini bir şeye inanmış, Allah'a!.. Âlemlerin Rabbi olan Allah'a, Onun ulu Peygamberine... Onun büyük kitabına... Kur'ân henüz yeni nâzil olmuş gibi, herkes aradığını bulmuş gibi bir hâl var onlarda. Said Nur ve talebelerini seyrederken, insan kendini âdeta Asr-ı Saadette hissediyor. Yüzleri nur, içleri nur, dışları nur hepsi huzur içindeler. Temiz, ulvî, sonsuz bir şeye bağlanmak, her yerde hâzır, nâzır olana, âlemlerin yaratıcısına bağlanmak, o yolda yürümek, o yolun kara sevdalısı olmak Evet!.. Ne büyük saadet!

Said Nur, üç devir yaşamış bir ihtiyar. Gün görmüş bir ihtiyar. Üç devir; Meşrutiyet, İttihad ve Terakki, Cumhuriyet. Bu üç devir büyük devrilişler, yıkılışlar, çöküşlerle doludur. Yıkılmayan kalmamış! Yalnız bir adam var. O ayakta, şark yaylâlarından, güneşin doğduğu yerden İstanbul'a kadar gelen bir adam. İmanı, sıradağlar gibi muhkem. Bu adam, üç devrin şerirlerine karşı imanlı bağrını siper etmiş. 'Allah!' demiş. Peygamber

demiş, başka bir şey dememiş. Başı Ağrı Dağı kadar dik ve mağrur. Hiçbir zalim onu eğememiş, hiçbir âlim onu yenememiş. Kayalar gibi çetin, müdhiş bir irade. Şimşekler gibi bir zekâ İşte Said Nur!.. Divan-ı harbler, mahkemeler, ihtilâller, inkılâplar... Onun için kurulan idam sehpaları... Sürgünler... Bu müdhiş adamı, bu mâneviyat adamını yolundan çevirememiş. O, bunlara îmanından gelen sonsuz bir kuvvet ve cesaretle karşı koymuş. Kur'ân-ı Kerîm'de "İnanıyorsanız muhakkak üstünsünüz" (*Âl-i İmran sûresi âyet 139*) buyuruluyor. Bu Allah kelâmı, sanki Said Nur'da tecelli etmiş!

Mahkemelerdeki müdafaalarını okuduk. Bu müdafaalar bir nefis müdafaası değildir; büyük bir dâvânın müdafaasıdır. Celâdet, cesaret, zekâ eseri, şaheseri.

Niçin Sokrat bu kadar büyüktür? Bir fikir uğruna hayatı hakîr gördüğü için değil mi? Said Nur en az bir Sokrat'tır; fakat İslâm düşmanları tarafından bir mürteci, bir softa diye takdim olundu. Onlara göre büyük olabilmek için ecnebi olmak gerek. O, mahkemelerden mahkemelere sürüklendi. Mahkûmken bile hükmediyordu. O hapishanelerden hapishanelere atıldı. Hapishaneler, zindanlar onun sayesinde Medrese-i Yûsufiye oldu. Said Nur zindanları nur, gönülleri nur eyledi. Nice azılı katiller, nice nizam ve ırz düşmanları, bu îman âbidesinin karşısında eridiler; sanki yeniden yaratıldılar. Hepsi halim selim mü'minler haline, hayırlı vatandaşlar haline geldiler... Sizin hangi mektebleriniz, hangi terbiye sistemleriniz bunu yapabildi, yapabilir?

Onu diyar diyar sürdürdüler. Her sürgün yeri, onun öz vatani oldu. Nereye gitse, nereye sürülse, etrafı saf, temiz mü'minler tarafından sarılıyordu. Kanunlar, yasaklar, polisler, jandarmalar, kalın hapishane duvarları, onu mü'min kar-

deşlerinden bir an bile ayıramadı. Büyük mürşidin, talebeleriyle arasına yığılan bu maddî kesafetler; din, aşk, îman sayesinde letafetler haline geldiler. Kör kuvvetin, ölü maddenin bu tahdid ve tehditleri, ruh âleminin ummanlarında büyük dalgalar meydana getirdi. Bu dalgalar, köy odalarından başlayarak, yer yer her tarafı sardı; üniversitelerin kapılarına kadar dayandı.

Yillardır mukaddesatları çiğnenmiş vatan çocukları, mahvedilen nesiller, îmana susayanlar; onun yoluna, onun nuruna koştular. Üstadın Nur risaleleri elden ele, dilden dile, ilden ile ulaştı, dolaştı. Genç-ihtiyar, cahil-münevver sekizinden seksenine kadar herkes ondan bir şey aldı, onun nuruyla nurlandı. Her talebe, bir makine, bir matbaa oldu. İman, tekniğe meydan okudu. Nur risaleleri binlerce defa yazıldı, teksir edildi.

Gözlerinin nuru sönmüş, iç âlemlerinin ışığı sönmüş, harabeye dönmüş olan körler; bu nurdan, bu ışıktan korktular. Bu aziz adamı, dillerden hiç eksik etmedikleri "İnkılâba-lâikliğe aykırı hareket ediyor" diye, tekrar tekrar mahkemeye verdiler; tekrar tekrar hapishanelere attılar. Kaç kerre zehirlemek istediler. Ona zehirler, panzehir oldu. Zindanlar dersane... Onun nuru, Kur'ân'ın nuru, Allah'ın nuru vatan sınırlarını da aştı. Bütün âlem-i İslâm'ı dolaştı. Şimdi Türkiye'de, her teşekkülün, vatanını seven herkesin, önünde hürmetle durması lâzım gelen bir kuvvet vardır: Said Nur ve talebeleri. Bunların derneği yoktur, lokali yoktur, yeri yoktur, yurdu yoktur, partisi, patirtisi nutku, alâyişi, nümayişi yoktur. Bu, bilinmezlerin, ermişlerin, kendini büyük bir dâvâya vermişlerin şuurlu, îmanlı, inançlı kalabalığıdır.

HZ. BİDÜZZAMAN

ALİ ÜNAL

İlmî-manevî-ahlâkî-zihnî (entelektüel) bütün boyutlarıyla şahsiyeti, karakteri, bütün ömrünü dolduran mücadelesi, eserleri ve her gün artan tesirleriyle Bediüzzaman Said Nursi (1877-1960), bütün bir insanlık tarihinin en önemli simalarından biridir. Kader Eli'nin sadece İslâm değil, insanlık tarihinin en kritik kavşaklarından birinde dünyaya gönderdiği Hz. Bediüzzaman ve eserleri hakkında çok şey yazılmış ve söylenmiş olmasına rağmen O'nun, zihin enginliği ve kalb derinliği, taşıdığı İslâmî onurla birlikte saffet, samimiyet, tevazu ve ihlâsı, İslâm'a onun en küçük bir meselesi uğrunda binlerce başı olsa seve seve verebilecek derecedeki iman ve itimadı, İslâm davasına peygamberane bir azimle bağlılığı, düşüncelerindeki ve mücadelesindeki muhteşem insicam, Allah ve Peygamber marifeti, haşyeti ve sevgisi, insanlığın kurtuluşu adına taşıdığı Sıddîk-i Ekber ruhuyla henüz ne ölçüde idrak edilebilmiş olduğunu vicdan sahiplerinin vicdanlarına havale ediyorum.

Bizzat kendi tespitiyle, insanlar şirke düşmesin, sebep-sonuç münasebetinin üzerinde işleyen Kudret Eli'ni görsün ve sebeplere yaratıcılık atfetmesin diye en büyük neticeleri en büyük sebeplere bağlayan Hz. Allah (*celle celaluhu*), tarih yapan pekçok gerçek insan gibi Bediüzzaman'ı da Bitlis'in "kuş uçmaz kervan geçmez" köycüklerinden birinde dünyaya hedi-

ye buyurdu. Nasıl Allah (*celle celaluhu*) "başını taştan taşa urup gezen" suyu rahmetine ve yine bizzat Bediüzzaman'ın tespitiyle, tevazuundan dolayı toprağı yaratıcılığına arş yapmışsa, şarkî Anadolu'nun bir köycüğünde dünyaya gönderdiği Bediüzzaman'ı da, O'nun Kendisi karşısında varlığının bütün zerreleriyle hissettiği ve Kendisi'ne ulaşmada en kestirme ve en güvenli yol yaptığı aczini ve fakrını bitmez bir enerji, yenilmez bir kuvvetle; dini ve davası adına kimseden hediye bile kabul etmeme istîğnası halinde tükenmez bir "servet"le; gerçek ile sahtenin, doğru ile yalanın "aynı dükkân"da satılır olduğu bir zamanda kimseye soru sormama istîğnasını bereketli, aktıkça çoğalan durulardan duru bir ilim ve düşünce kaynağı; idraki, dolayısıyla tarifi de zor rikkat, şefkat ve merhametini otçuklardan böceklerle, çiçeklerden insanlara bütün bir yeryüzü varlığını kucaklayıcı sıcaklardan sıcak bir kucak olmakla; sürekli köpürüp duran şükrünü "Allah, dilediğine hesapsız rızık verir" beyanına mâsadak olarak sürekli artan ve yenilenen ilim, irfan ve Allah yolunda hizmet meyveleri ve enginlerden engin tefekkürünü kâinat kitabının her bir harfinden en saf nektarlarla mükâfatlandırdı. O'nun Allah karşısında bütün varlığını ve benliğini aradan çıkarmasını, yani, yine kendi değerlendirmeleriyle, varlığını ve benliğini gerçek eksenine, yaratılış sebebine oturtup, kâinatta zerre ne ise, Allah'ı tanıma-

da bir mukayese birimi olarak mevhum bir "elif" haline getirmesini anlayamayan, ilimden, irfandan, Allah marifetinden yoksun oldukları gibi, kendilerini de tanıyamayan bazı malûmat hamallarının sadece kendilerini gülünç hale getiren iddialarının tam aksine Hz. Bediüzzaman (r.a.), mevhum bir "elif"ten ibaret benlik aynasında sadece Hz. Vacibü'l-Vücut'un isimlerini, O'nun en parlak aynası Hz. Rasûlüllah'ı (*sallallahu aleyhi ve sellam*), Hz. Rasûlüllah'ın vahyedilmiş mutabığı Hz. Kur'an'ı, Hz. Vacibü'l-Vücut'un Hz. Rasûlüllah ve Hz. Kur'an'la nakış nakış dokuduğu İslâm'ı aksettirdi.

Hz. Bediüzzaman (r.a.), bütün peygamberlerin hemen çıkıverecek gibi ümmetlerini kendisiyle korkuttuğu Deccaliyet ve Süfyaniyet'in en karanlık dönemlerinde yaşadı. "Fen ve felsefeden gelen" ve bir hadis-i şerifte ismi konan "kızıl rüzgârlar," yani inkâr fırtınaları bütün zihinleri ve kalbleri tesirine almıştı; o kadar ki, en büyük dimağlar ve en derin kalbler bile bu fırtınalardan etkileniyor ve pek çokları devriliş giderken, pek çokları da sarsılıyordu ve yaralanıyordu. 13 asırlık ulu ve muhteşem İslâm Tuba ağacının bütün semalara ser çekmiş, 13 asır boyu her türünden her dem taze milyonlarca meyve vermiş dalları madde planında bütününü kırılır, gövdesi çatır çatır çatlar ve yarılırken, gövdesine giren kurtlar ise, bütün yeryüzü toprağının en derinliklerine işlemiş köklerine kadar nüfuz ediyordu. Tarihin, yaşamayanların anlaması mümkün olmayan bu en karanlık fakat bir de aydınlık zannedilen dönemde Bediüzzaman, akın akın karanlığa atılan insanlığın önünde "kollarını makas gibi açtı"; insanın elini çıkardığında onu bile göremeyecek ölçüde katman katman üstüne karanlıklara İslâm'ın Kur'an'da ve Hz. Rasûlüllah'ın hayatında yoğunlaşan, Allah Kelâmı'nın ve Rasûlüllah'ın hayatının sürekli bir açılımını temsil eden 13 asırlık İslâm tarihinde yayıldıkça yayılan ışığını tuttu. Âhir Zaman'ın alt katını oluşturan her türlü akî-kalbî hastalığın kaynağı bataklığa Cennet zannıyla düşmüş bulunan insanlığa, başına pek çoklarının topuz-

larla vurup onları daha da derinlere ittiği bir zamanda Bediüzzaman, Allah'ın izniyle en yüksek voltajda bir ışık sundu. Allah'a olan boyutlar ötesi tevekkülü, İslâm'a, onun her bir meselesine, her zamanda, her şartta, herkese yeterliliğine olan muazzam ve sarsılmaz itimadı ve Müslümanlığın geleceğine olan engin ümidiyle zihinlere ışık, kalblere azık ve dizlere fer oldu.

Öyle inanıyorum ki, dünyanın neresinde olursa olsun Kıyamet'e kadar gelecek her seviyedeki her insan, eğer bakmasını bilirse, O'nun eserlerinde iman ve İslâm'la ilgili, bir diğer ifadeyle, zihnî ve kalbî her problemine, her şüphesine çözüm bulacaktır. Allah Kelâmı'nı bütün boyutlarıyla anlamak ve O'ndan azamî istifade etmek isteyen herkes bunun anahtarlarını, şahsiyeti, risaleti, vilâyeti ve hayatıyla, yani bütün yanlarıyla Allah Rasûlü'nü ve Sünnetini tanımak, O'nu hayatına hayat yapmak isteyen herkes, yolunu her adımında aydınlatacak en yoğun ve en parlak ışık kaynağı projektörleri yine Bediüzzaman'ın hayatında ve eserlerinde bulacaktır. Her zaman ve her şartta bakan yanıyla, bütün genişliği ve derinliğiyle İslâm'ı anlamanın, tanımanın, hattâ yaşamının asla paslanmaz anahtarları da yine Bediüzzaman'da ve eserlerinde vardır. Yanılmaz bir sosyoloji, bugüne ve yarına tam ayna bir tarih yorumu, zihin ve kalb yapısının en ince kıvrımlarına kadar insan teşrihi arayanların da müracaat edecekleri Ana Kaynağa en parlak, en geniş ve onu tam gösteren dürbün, yine Bediüzzaman ve eserleridir.

Asla bir iddia içinde ve bir methiye peşinde değilim. O'nun medihten ne kadar nefret ettiği de biliyorum. Sadece bir vakadan bahsediyorum. Şüphesi olan, dileyen, o kutlu feyiz deriyasına dalmayı deneyebilir. Tenkit, kendilerince ölçme, akademik malzeme yapma gayesi taşımadan niyeti gerçekten tanıma ve istifade etmek olan samimiyet sahiplerinin, o dipsiz deriyada inci-mercan buldukça, kendilerini içtikçe susatacak cennet selsebillerinden tattıkça tek hayıflanmaları, "Ah, şu dünya hayatı neden bu kadar kısa!" olacaktır.

Bediüzzaman'ın Modern Medeniyeti Anlamada Vukûfiyeti*

*Prof. Dr. Thomas Michel SJ.***

[Nursî için, neyin doğru ve dikkate değer,
neyin de yanlış ve dışlanmış olduğuna karar
vermede temel kriter ve ölçü Kur'ân'dır.]

Düşünceme göre, Risale-i Nurlar vasıtasıyla Said Nursî hayatı boyunca Müslümanların yaşadığımız medeniyeti doğru okuyup anlamalarına yarayacak aletleri geliştirebilmiştir. Böylelikle insanlar günümüz yaşantısında parıltılı gibi görülen zararlı birtakım tahripkâr eğilimlerle faydalı değerleri ayırt edebilme kabiliyetine haiz olmaktadır.

...

Nursî, günümüz insanını bir ikilem içinde bir kavşakta görmektedir. Bu insan hangi yöne gidecektir? Hangi yolu tercih edecektir? Kendisine bir paket halinde sunulan günümüz hayatına göre mi yaşamayı tercih edecek, yoksa zaman ayırarak analitik bir yaklaşımla ayırma mı gidecek? Bu medeniyetin toplayıp getirdiği yoğun kirlilikler arasından düzgün taneleri ayırt edebilmek için hangi entelektüel ve manevî değerleri kullanacaktır? Nursî için, neyin doğru ve dikkate değer, neyin de yanlış ve dışlanmış olduğuna karar vermede temel kriter ve ölçü Kur'ân'dır.

Denizli Mahkemesi'nde kendisine karşı ileri sürülen iddialarda günümüz medeniyetini, medeniyetin imkânlarından radyoyu, uçağı ve treni kullanmayarak, bunun şeytanî ve hatalı taraflarını eleştirmesinden dolayı suçlanmıştır.

...

Said Nursî, saati geriye döndürmeye çalışan inatçı gelenekçi bir kişi değildir. O, günümüz medeniyetinin pekçok faziletlerinin olduğunu kabul etmektedir. Müsbet değerlerin sadece Avrupa medeniyetinin ürünleri olmayıp tüm insanların ve vahye dayalı dinlerin, özellikle de Hazreti Muhammed vasıtasıyla gönderilmiş olan İslâm medeniyetinin getirmiş olduğu kuralların bir ortak sonucu olduğu düşüncesindedir. Dindar insanların günümüz medeniyetinin bu unsurlarıyla hiçbir problemi olmadığı gibi, onları kabul etmekte bu medeniyetin insanlığa sağladığı kolaylıklar nedeniyle de sevinmektedir. Nursî, aslında hayatı boyunca medeniyetin getirmiş olduğu gelişmelere tamamiyle karşıymış gibi gösterilerek suçlanmıştır. Bu tür suçlamalar, sıklıkla çıkma zorunda bırakıldığı mahkeme duruşmalarında kendini göstermiştir. Denizli Mahkemesinde kendisine karşı ileri sürülen iddialarda günümüz medeniyetini, medeniyetin imkânlarından radyoyu, uçağı ve treni kullanmayarak, bunun şeytanî ve hatalı taraflarını eleştirmesinden dolayı suçlanmıştır.

Nursî, aslında hayatı boyunca medeniyetin getirmiş olduğu gelişmelere tamamiyle karşıymış gibi gösterilerek suçlanmıştır.

Nursî, kendisini bu akıl almaz saçma suçlamalara karşı savunmak zorunda kalmıştır. O, bu tür teknolojik gelişmelerin aslında Allah'ın bir lütfu olduğunu söyleyerek, insanların bunun için tüm kalpleriyle Allah'a şükredeceklerine günümüzün bu harika vasıtalarını insanlar başkalarını yok etmek için kullandıklarını belirtmişti.

...

Nursî geleceğe baktığında, günümüzün gerek ulusal gerekse de uluslararası tahripkar ilişkilerinden ayrı olarak oldukça sağlam bir şekilde İslâm şeriatını esas alan ve bununla günümüz medeniyetinin olumlu yanlarını mezceden yeni

bir medeniyetin yükseldiğini görmektedir. Bu yeni medeniyet, ilim ve din arasında varmış gibi gösterilen ayrılığa son verecek ve bunu da gönüllü olarak ilk kabul edenler Müslümanlar olacaktır.

*3-5 Ekim 2004, İstanbul 7. Uluslararası Bediüzzaman Said Nursî Sempozyumu, "Modern Medeniyet ile Mücadele: Said Nursî'nin Çözümü".

** Roma Dinler Arası Diyalog için Cizvit Sekreteryası Genel Sekreteri ve Asyalı Piskoposlar Konferansları Federasyonunun Ekümenik Sekreteri.

Ölçüler, kaynaklar bir olunca ses ve görüntü de aynı oluyor. Farkları yok birbirlerinden. Mevlâna gönlü ummanlar gibi bir insandır ve almıştır herkesi sinesine, Bediüzzaman da bir bahr-i bîpâyândır, o da açmıştır gönlünü herkese. Ve her ikisi de gönüllerinin dışı aksetmesiyle, bakanlara Allah'ı (celle celâluhû) hatırlatan canlı ayetler gibi yaşamışlardır.

Bu müthiş adamı görmeyi hepimiz gibi ben de çok arzu ederdim. Tabii dizinin dibinde oturmayı, sohbetine ermeyi, dinlemeyi çok isterdim. Nasip... Belki bize görememenin hasret ve hicran sevabı, görenlere de huzurun insibağının sevabı yazılır.

M. FETHULLAH GÜLEN'İN PENCERESİNDEN ÜSTAD BEDİÜZZAMAN

Bediüzzaman'ın hayatında Bitlis, Van ve Isparta'nın ayrı bir önemi vardır. Biri, doğum yeri, biri medresesinin bulunduğu yer, diğeri de makberinin bulunduğu yer.

Üstad Hazretleri, okunan risaleleri talebelerine özetletirmiş. Zaten bu özetleme gayretlerini Lahikalarda açıkça görebilirsiniz. Mesela,

Hulusi Efendi ve Hoca Sabri Efendi gibi insanların özetlemeleri öyle hoştur ki, pek beğenirsiniz. Eserlere çok vâkıftırlar, dilleri de çok güzeldir. Fakat sadece onlar değil; Üstad âdet edinmiş, bu yolla pek çok talebe yetiştirmiş. Onlar, okudukları yerlerden ne anladıklarını çok iyi kompoze etmişler.

Bu sayede hem kendileri öğrenmiş ve hem de başkalarına risaleleri okutmuş, öğretmişler.

Üstad Bediüzzaman'ın, başka hiç kimsede görmediğim bir tespiti daha var; O, dünyanın üç yüzü bulunduğunu, bunlardan birincisinin esma-i ilâhiye, ikincisinin insanların hevesatlarına, üçüncüsünün de ahiret hayatının kazanılmasına baktığını söylüyor ki, gayet mânidardır.

Akılların Batı düşün-
cesine kapıldığı ve
hızla Sünnet'in inkârına
gidildiği bir devrede
Bediüzzaman'ın mucize-
leri ele alması ve inkârı
kabil olmayacak bir sevi-
yede izah ve isbat etme-
si, -her işinde olduğu
gibi- tektir, orijinaldir, şük-
ran ve minnete lâyıktır...

Bakin asrın ruh ve beyin mimarına;
o bir taraftan ümit-şiken olmamak
ve mübtedilerin kapıdan girmelerini
sağlamak için "Takva; ferâizi yeri-
ne getirmek, kebâiri terk etmektir"
derken, öte taraftan da "Her nur
talebesinin bir ölçüde azamî tak-
vayı, azamî zühdü, azamî velâyeti,
azamî ihlâsı yakalama cehdi olma-
lıdır." der. Yani, ilki bu işin asgarîsidir,
hedef ise azamîyi yakalamaktır.

O, yirminci asırda İslâm dünya-
sında, şimdilerde dünyanın dört
bir yanında, her zaman listenin
başında birkaç yazardan biri
olarak tanınmış, her kesimce
sevilerek okunmuş ve zamanın
eskitemediği simalardan biri
olarak tarihe mâl olmuştur.

Evet, Bediüzzaman mil-
letin fikrî seviyesizliklerle
sürüm sürüm yaşadığı
ve içtimâî dertlerin
birek buhran hâlini
aldığı, ülkenin hemen
her yanında ürperten
yüzlerce hâdise ile
yüz yüze geldiği, her
tarafda İslâmî ve millî
değerlerin enkaz enkaz
üstüne yıkılıp gittiği ifrit-
ten bir dönemin, düşü-
nen, çareler arayan,
teşhis ve tespitlerde
bulunan sonra da bu
rahatsızlıklara reçete-
ler sunan bir hekimi
olmuştu.

Bediüzzaman Said Nursi
Hazretleri hayatı boyunca
yazdığı eserlerle, insan-
ların zihnindeki şüpheleri
izale edip, imanî tahkime
çalışan bir İslâm âlimidir.
Belki de Cenâb-ı Hakk, bu
görevi daha çevik-çavak
yapsın diye, ona bu
imansızlık fezaat ve fecâ-
atini göstermiş, aşk ve
şevkle iman hizmetinde
bulunmasını sağlamıştır.

Ve Bediüzzaman... 20. asrın
insanının kendisine muh-
taç ve medyun olduğu bu
büyük çilekeş, 1925'lerde
Barla'ya sürgün edilmiş, bir
kır bekçisiyle görüşmesi bile
çok görülmüş; hapishane-
lerde ve tehcir-i mutlaklarda
yaşamaya zorlanmış. Hatta
düşüncelerine ket vurulmak
istenererek eser yazmasına
bile fırsat verilmemiştir. Fakat
o büyük mücadele insanı,
bütün engellemelere rağ-
men tıpkı vahyin yazılma-
sında olduğu gibi, eserlerini
sigara kâğıtları, tahta parça-
ları gibi iptidâî malzemelere
yazdırmış ve o varidat, bir
yolu bulunup dışarı çıkarılarak
çoğaltılmıştır. İmam-ı Azam,
İmam-ı Hanbel ve diğer
büyükler gibi Bediüzzaman
da, o saf ruha ve ulaşmak
istediği rıza ufkuna yükseleb-
mek ve Efendimiz (sallallahu
aleyhi ve sellam)'in bıraktığı
mirası alıp asrımızdaki muh-
taç sinelere taşıyarak devam
ettirebilmek için 28 sene çile
çekmiştir.

Ben yetiştiğim çevrenin de sevkiyle bütün tasavvuf büyüklerine karşı derin bir saygı, alaka ve sevgiyle büyüdüm. Onların isimlerini sürekli dualarımda zikrettim; himmetlerini umdum. Fakat buna rağmen, selefi sâlihînin eserlerini okurken tenkit edebileceğim yerler gördüm. Çok istifade ettiğim bazı kitapları okurken bile kritiğe tabi tuttuğum noktalar oldu. Çoğu zaman sevgi ve saygı anlayışıma çarpan tenkit düşüncesi parçalanıp kırılma da kafama takılan mevzular oldu. Fakat Bediüzzaman'ı çok farklı gördüm. O, acayıp kılığı, garip kıyafeti, farklı hali ve çağın tuhaflığı içinde gizlemiş kendisini. O, düşünce ufkunun mihrabı gibi bir insan. İnsan,

düşünce mihrabından başkasına yönelirse kible den dönmüş gibi olur. Ama neylersiniz ki, yüzünü Batı'ya çevirmiş dünya kadar yerli, evlerinde ve hemen önlerindeki bu kibleye sırtlarını dönmüşler. Anlaşılamayacak bir alakasızlıkla ondan mahrum kalmışlar.

Bediüzzaman erkân-ı imaniyyeyi tahkime ihtiyaç duyulan bir mevzu olarak ele almış, farklı bir üslupla onları yeniden anlatmıştır. Hem de defalarca tekrarlama bahasına. Ben bu tekrarları askerî mülhaza ile tabyeler olarak görüyorum. Yani tek bir tabyeye bağlı kalmama, nefis ve şeytanın değişik taarruz şekillerine, vesveselerine, iğvalarına (*aldatmalarına*) karşı farklı ve alternatifli müdafaa şekilleri geliştirme nazarıyla bakıyorum. Kaldı ki Kur'an'ın üslûbudur bu. Aynı konuyu farklı yerlerde, farklı üslûplarla defalarca ele almamış mıdır Kur'an? Demek kaynağı Kur'an olan orijinal bir metoddur bu.

Evet, o ömür boyu hep koşmuş durmuş ama, işi sadece evrâd u ezkâr olan bir insan diyebileceğimiz şekilde de bir zikir kahramanı olarak yaşamış; Efendimiz'in (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bu asırdaki bir izdüşümü gibi davranmıştır.

Üstad'ın iradi olarak tercih ettiği ümmiliğe bu vesile ile dikkatlerinizi çekmiş olayım. O, çağın ortaya koyduğu bilgilere rağmen Kur'an'ı öne çıkarmış, her şeyi Kur'an ve Sünnet'le test etmiş ve bunda da başarılı olmuş bir insandır. Bu anlamda onda bir ümmiyet tercihi vardır. Bildiklerine Kur'an rengi kazandırmış, Kur'an'ı bir filtre olarak kullanmıştır o. Yazıyı işlek şekilde yazmamamasından dolayı değil de, dışarıda bırakması gerekli olan şeyleri bırakması açısından yarı ümmi. Bu çok önemli ama gözden kaçan bir husustur. Yabancı bir düşünce yoktur onda. Her şeyiyle yerlidir O.

Bediüzzaman'ı sadece bir kısım imanî meseleleri anlatan, bir kısım sorulara, şüphe ve tereddütlere cevap veren eserlerin yazarı olarak görür ve öyle değerlendirirsiniz; bu bir yanıyla doğru ama eksiktir. O, bu hususlar gibi daha bir kısım hizmet düsturları ile milletin önüne geçip hizmete yönlendiren önemli bir mürşittir. Evet, o bir hizmet dâhisi ve hakikat-i Ahmediye'nin de bir müfessiridir. O, hem Museviyet hakikatinin, hem İseviyet ruhunun, hem de Muhammediyet gerçeğinin önemli bir temsilcisi ve çok geniş dairede hizmet veren bir hizmet eridir.

Üstad, kendi mülahazalarını, ilk eserlerinde (Muhakemat, Lemaat) ifade ederken, çağın önemli velilerinden bir tanesi, (yanık şiirlerine bayıldığım bir zattır) ona diyor ki; "Gel bir tarikatın başına geç, zamanın İmamı Rabbanî'si sensin..." O zatı (Esad Erbili) yürekte alkışlıyorum, çok önemli bir basiret göstermiş. Bediüzzaman'ı görüp, ondaki istidat ve kabiliyeti keşfetmesi, engin bir ferasetin var olduğunu gösteriyor. Fakat Bediüzzaman'ın da ona cevabı enteresan; "Evet bu müesseseler mübarek müesseselerdir, fakat ben önümüzdeki yıllarda korkunç bir tehlike görüyorum ki, iman ciddi bir tehlikeye maruz kalacak, bütün himmeti imanı ikame etmeye sarf etmek, iman uğruna mücadele vermek lazım" diyor. Bunu o zatın müntesipleri, pek çoğu hâlâ hayattadır, onlar anlatıyor.

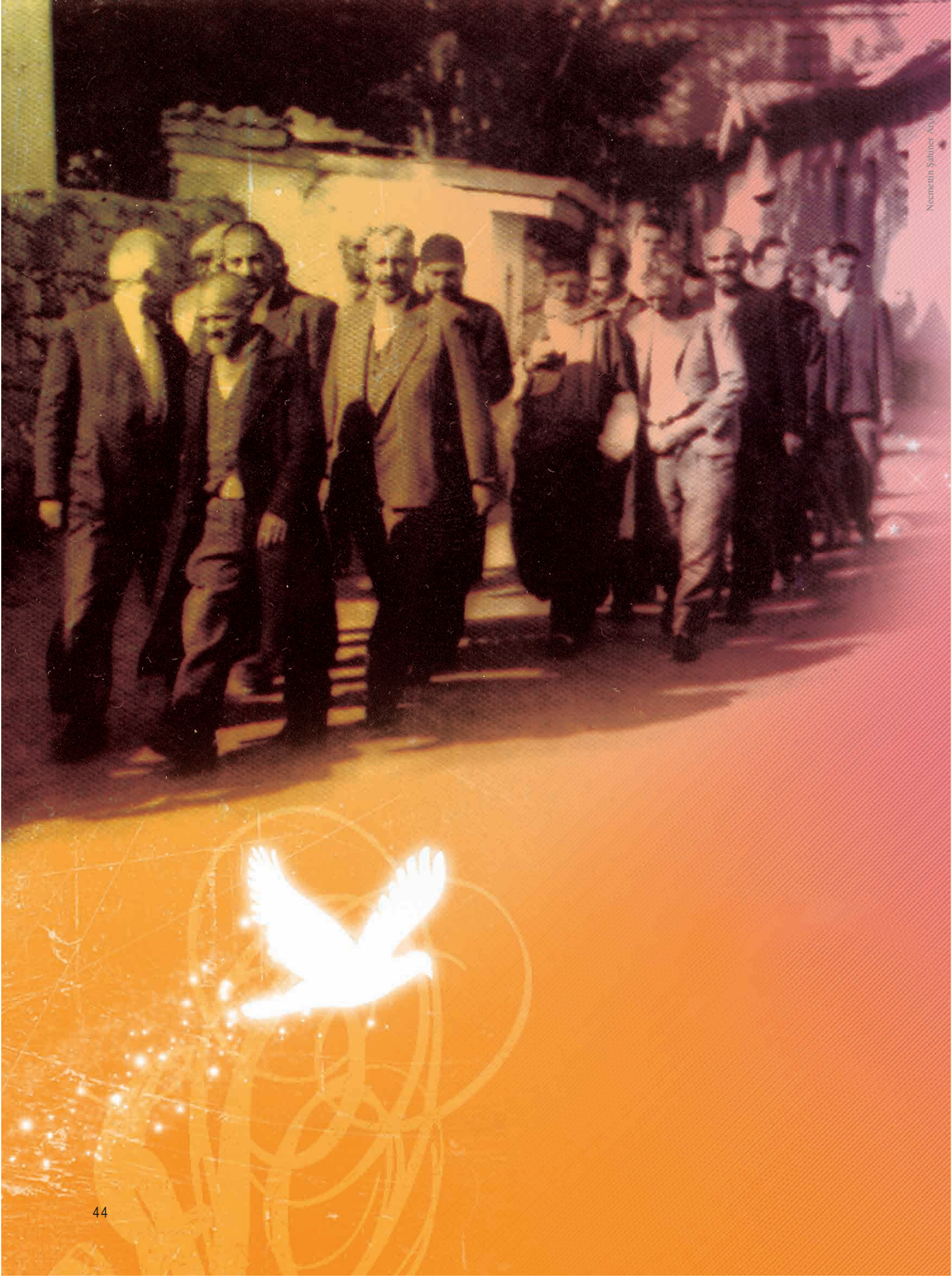
Meseleler Bediüzzaman'ı okuduktan sonra benim için daha inandırıcı olmuştur. Mesela Zat-ı ulûhiyet meselesine iki kere ikinin dört edeceğinden daha kesin bir kanaatin bende hâsıl olmasına sebep olduysa, Allah'ın kalbimde iman nurunu yakması onun rehberliğinde olduysa benim ona minnet duymam bir vecibedir.

Bediüzzaman'ın benim açımdan farklılığı, onun bu çağa ait olması ve çağını çok iyi okuması bakımındandır. Yazmış olduğu eserler, iman hakikatlerine ihtiyaç duyanlar açısından iyi bir reçetedir. Ayrıca, talebeleriyle aralarındaki yazışmaların muhassalası (sonuç) diyebileceğim mektuplar, lahikalar vardır; orada, kavgasız, gürültüsüz, radikalliğe, teröre girmeden, huzur ve emniyeti ihlal etmeden hizmet yapılabileceğini, düsturlarını ortaya koyarak göstermiştir.

Bediüzzaman, üzerinde titizlikle durulup düşünülmesi, araştırılıp insanlığa tanıtılması gerekli olan bir simadır. O, İslâm âleminin, inanç, moral ve vicdânî enginliğini hem de en katıksız ve müessir şekilde ortaya koyan çağın bir numaralı insanıdır.

Eğer Sa'd b. Muaz'ı asrımızda ille de birine benzetmek gerekirse, Bediüzzaman Said Nursî'ye benzetmek uygun olur zannediyorum. Çünkü onu çok vefâlı gördük. Kendisini, otuz yıllık hapis yıldırımması ve on-on beş sene dağlarda yalnız bırakılması ve hiç kimsenin yanına sokulmaması ümitsiz kılmamıştır. Öyle rikkatime dokunur ki, o bir vesileyle, "Aylardan beri şu ormanda, ormancılar da ormana gelmediklerinden, bu dağın başında yapayalnızım." der. Sıkıntılı bir dönemde benim de tesellim bu oldu ve kendi kendime "Canım çıksın, benim yanımda iki kişi vardı, sense yapayalnızdın." dedim. O büyük insan, iki ay sonra Çam dağından iner ve ilk defa yanına bir adam sokulur; bu Sıddık Süleyman'dır. Onun kahramanlığını, bu davanın tarih yazarları unutmamalıdır. Çamurlara bata çıka gelirken, "Üstadım" der yanına sokulur. Ve ardından Hulusi Bey, Hüsrev Efendi, Tahiri Mutlu'lar derken yeni bir silsile-i zeheb oluşur. Evet, bütün bu hâdiseler onu yıldırımması ve hiçbir şekilde dize getirememiştir. Bir hayat boyu "garîbem, bîkesem, nâtuvanem, afilem, zelfilem.." demiş, fakat daima eğilmeyen bir baş, bükülmeyen bir kameç olarak kalmıştır.

Üstad'ın Bir Gecesi

Memduh İNDİ

“Kısa bir ömürde, kısa olan şu dünyada, ebedi bir hayatı kazanmaya gelmişiz. Ben burada rahat rahat oturayım da orada da cenneti isteyeyim, olmaz öyle şey, cesaret edemiyorum.”

Hizmetinde bulunmuş bütün hizmetkârlarının şهادetiyle sabittir ki, Üstad Hazretleri, her zaman yatsı namazını kılar kılmaz istirahat e çekilirdi. Üç saate yakın bir süre dinlendikten sonra kalkar, abdest alır, iki rekat teheccüd namazı kılar; daha sonra da evrâd u ezkâr ile meşgul olurdu.

Her gece Cevşenü'l-Kebir münacatını tamamen okur, ism-i A'zam'ı içeren altı Esmâ-i Hüsnâ'yı, ayrıca Mecmuatü'l-Ahzab kitabından seçtiği vird ve duaları okurdu. Bütün bunların yanında Kur'an-ı Kerim'den vird edinmiş olduğu hizipleri de okur, Mevlâ'ya tazarru ve münacatlarda bulunurdu. Sabah namazı vakti girinceye kadar bunlarla meşgul olan Üstad Hazretleri, namazı kıldıktan sonra bitiremediği dua ve virdleri varsa, yerinden kalkmadan onları bitirir, daha sonra

da kuşluk namazını kıları. Akabinde kahvaltısını yapar ve Risale-i Nur'un telifi veya tashihi ile meşgul olurdu.

Yine hizmetinde bulunanların şهادetiyle sabittir ki, Üstad Hazretleri çok mühim bir hizmet olmazsa yatsı namazından ertesi gün kuşluk vaktine kadar ziyaretçi kabul etmezdi.

Üstad'ın Allah Haşyeti

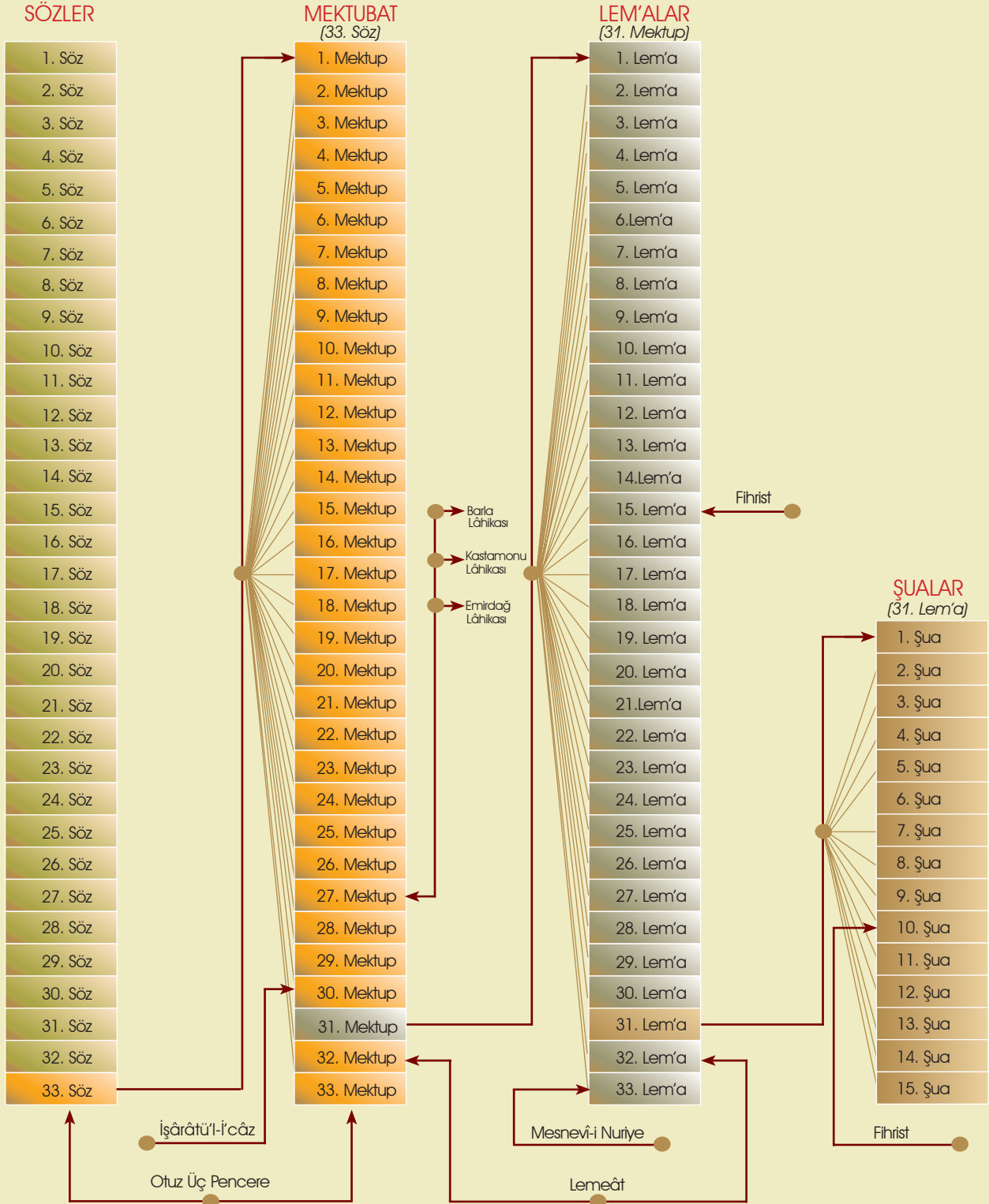
Üstad Hazretlerinin kendisiyle bizzat alâkadâr olup Kur'an okuttuğu talebesi ve hizmetkârı Vanlı Hamid Ekinci Ağabey'in anlattıklarına göre; Hazret-i Üstad hem Van'da Nurşin camiiinde hem de Ereğ dağında pek çok ibadet eder, saatlerce diz üstü otururdu. Hatta dizleri üzerinde oturmaktan dolayı parmak uçları yara olmuş, iltihap bağlamıştı.

Bir gün bu yarayı Molla Resul'e gösterip merhem sürmesini istemişti. Bu zat Üstad'a nazı geçen ve onunla rahatça konuşabilen birisiydi. Bu nazını kullanarak Üstad Hazretlerine şöyle dedi: “Hepimiz Allah'tan korkuyoruz, sana gelince senin ödün patlıyor. Bizim gibi biraz rahat otursaydın ayağın yara olmazdı.” Üstad ona “Molla Resul” dedi. “Kısa bir ömürde, kısa olan şu dünyada, ebedi bir hayatı kazanmaya gelmişiz. Ben burada rahat rahat oturayım da orada da cenneti isteyeyim, olmaz öyle şey, cesaret edemiyorum.”

Nurşin camiinde tesbihatları uzun uzun, yavaş yavaş, tane tane yapardı. Bir gün ben duramadım, dedim ki: “Bu şekil tesbihatı kimsede görmedik, kimse bu şekilde tesbihat yapmaz, böyle devam edersen cemaatin hepsi kaçar.”

Üstad Hazretleri bana şöyle cevap verdi: “Kardeşim benim başka bir işim yoktur. İşim yalnız budur. Amma işi olanlar benim gibi yapmayabilirler, işlerine giderler.”

RİSALE-İ NUR KÜLLİYATI ŞEMASI

Malûmdur ki, Risale-i Nur, başta otuz üç adet Sözlerdir ve Sözler nâmıyla yâd edilir. Fakat, Otuz üçüncü Söz müstakil değil, belki otuz üç adet Mektubattan ibarettir. Ve *Mektubat* nâmıyla zikredilir. Sonra Otuz Birinci Mektup dahi müstakil değil, belki otuz bir adet Lem'alardan mürekkeptir ve *Lem'alar* adıyla müştehidir. Sonra Otuz Birinci Lem'a dahi müstakil olamamış; o da inşallah otuz bir adet Şuâlar'dan mürekkep olacak.

Said Nursî

Divan-ı Harb-i Örfî, Münazarat, Hutbe-i Şamiye, Hutuvât-ı Sitte, Muhakemat, Sünuhat, Tuluât, İşârât ve Rumûz adlı eserleri, Bediüzzaman Hazretleri Risale-i Nur Külliyyatı'ndan önce telif etmiştir. Divan-ı Harb-i Örfî ve Hutbe-i Şamiye Üstad Hazretleri zamanında bizzat kendi tashihlerinden geçtikten sonra, neşredilmiş, Münazarat ise yine Üstad tarafından gözden geçirilmiş, ancak daha sonra hizmetkârları neşretmiştir. Muhakemat, Sünuhat, Hutuvât-ı Sitte, Tuluât, İşârât ve Rumûz gibi eserler de Nur talebeleri tarafından basılmıştır.

Bunların yanında bizzat Bediüzzaman Said Nursî tarafından veya tensipleriyle yer yer ilâveler de yapılarak Risale-i Nur'dan derlenen eserler ise şunlardır: Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Tarihçe-i Hayat, Asâ-yı Mûsa, Küçük Sözler, Haşir Risalesi, Gençlik Rehberi, Yirmi Üçüncü Söz, Otuz Üç Pencere, Nur Âleminin bir Anahtarı, Uhuvet Risalesi, Ramazan İktisat-Şükür Risalesi, İhlâs Risaleleri, Tabiat Risalesi, Hanımlar Rehberi, Hastalar Risalesi, Zühretü'n-Nur, Ayetü'l-Kübra, Meyve Risalesi, El-Hüccetu'z-Zehra, Hakikat Nurları, İman Hakikatleri, Miftahü'l-İman, Sirâcü'n-Nûr, Tılsımlar Mecmuası, Nur Çeşmesi, Zülfikar Mecmuası, Fihrist Risalesi, Müdafaat, Tiryak.

İman ve Küfür Muvazeneleri, Sünnet-i Seniyye Risalesi, Beyanat ve Tenvirler, Hizmet Rehberi ve Lâtif Nükteler Risale-i Nur nâşirleri tarafından tanzim edilerek neşredilmiştir.

Bu eserlerden ayrı olarak mantıkla alâkalı olan Kızıl Âcâz ile Ta'likât da Arapça oldukları için buraya alınmamışlardır.

Hatıralar...

Mustafa Sungur

Üstadımızın Dua Vakti Çok Ehemmiyetliydi

Afyon'da namazdan sonra namaz tesbihatına temasla;

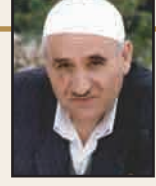
Tesbihatta, 'Süphanallah, Elhamdüllillah, Allahu Ekber' derken kalbi hüşyar bir mü'min o vakitte namaz kılan, tesbihat eden milyonlar mü'minler cemaati arasına manen girer, onlarla beraber söyler. Hatta daha ileri gitse bütün zaman ve mekânlardaki mü'minlerle beraber olarak, ortada Resûl-i Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem) sağında enbiyalar, solunda evliyalar ve bütün mü'minler beraber tesbihat edebilir.' demişti. "Yine bir gün, 'Ben namazdan çıkışta (Esselâmü aleykûm ve rahmetullah) dediğimde, sağımda enbiyaları, sol tarafımda evliyaları niyet ederek öyle selâm veriyorum.' demişlerdi.

Üstadımız defaatle, 'Benim hayatım intizamla geçmiştir.' derdi. Üstadımızın hayatı, hatta 24 saat günlük hayatı intizamlı idi. Gece ibadeti, teheccüt namazı ve mutlaka seher vaktinde uyanık ve tesbihatta ve duada olması daimî idi. Gece evrad okuduktan sonraki dua zamanı çok ehemmiyetli idi. Herhalde o zamanda bir vakti vardı ki, külliyyet kesbedip bütün zerrat-ı kâinat namına tesbih ve tahmid ederdi. Gündüz de; yemeği, risale tashihi ve ziyaretçilerle sohbeti vardı ki, hep intizamlı idi.

açar, uzun uzun dua ederdi. Bu dua bir saat devam ederdi. O anda bizler giremezdik. Ancak dua bittikten sonra girebildik. 'Hatta benim bir dua vaktim var, o anda melaikede gelse kabul etmem.' demişti. 'Hem istikbaldeki Nur Talebelerine dua ediyorum.' derdi. Üstadımız yatısı namazını kılınca fazla beklemez hemen yatarı.

Bayram Yüksel

Mezar Taşlarının Verdiği Ders

Yolculuk anında olsun, kırlarda gezerken olsun, rastgelen kabirlere dua ederdi. Bir gün, "Bu kabir taşları canlı birer muallim gibi ihtar ediyor. Bu kabir taşları, 'Sizler de buraya geleceksiniz' diye lisan-ı haliyle ders veriyor. Şimdi ise ehl-i dünya iptâl-i his nevinden kabirleri şehirlerin dışına çıkarıyorlar. Tâ ki ölümü hatırlamasınlar. Eskiden herkesin kabri evinin önünde idi. Sabahleyin kalktığına kabir taşlarını görünce Fatıha okuyordu. Kabir taşları canlı birer muallim vazifesi yapıyordu. 'Siz de buraya gideceksiniz.' diye ihtar ediyordu." diyerek bize ders verdi.

Cüz Taksim Ederek Hatim Yapma Usulü

Mübarek, mualla Üstadımız üç aylar girdiğinde Isparda'daki Nur Talebelerine hatim için Kur'an-ı Kerim taksim ettirir, herkese bir cüz vererek vazife taksimi yapardı. Isparta, Sav, Kuleönü, Atabey, Bozanönü gibi mübarek Nur hizmeti ile müşerref olmuş, mübarek köylere cüzleri taksim ettirir, böylece mübarek şuhur-u selasede her gün hatim indirilirdi. O zaman bütün duasını umum Nur Talebeleri namına Üstadımız yapardı. Başta Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâm ve âli, ashabı olmak üzere bütün ehl-i iman ve Nur Talebelerine bağışlardı.

Gece erken kalkar, teheccüd namazını kıları. Evradlarını, bütün dualarını sabah namazına bir saat kala bitirirdi. Ellerini dergâh-ı İlahiyeye

Said Özdemir

Üstadın Mevlâna'yı Ziyareti

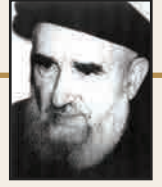
Konya'ya vardık. Taksi gelip, meydana danda durdu. Birdenbire taksinin etrafı bulut gibi kapandı. Şoföre, Abdülmecid Ağabeyin evine gitmesini söyledi. Abdülmecid Ağabeyin evi Konya'da, şimdi Turizm Müdürlüğü'nün arkasında bulunuyordu. O da yola çıkmış geliyordu. Arabanın açık olan camından Üstadla bir müddet görüştüler.

Bu arada kalabalık gittikçe artıyordu. Polisler kalabalığı dağıtmak için halkı joplarla dövmeye başladı. Halkı dağıttıktan sonra bizi de taksiden çıkararak dövmeye başladılar. Zübeyir Ağabeyi zorla jipe bindirmeye çalışıyorlardı. Ben polislerden kurtulup Üstadın yanına geldim. Üstad gelen polisleri saatini göstererek, "Ben namaz kılacağım." dedi. Öğle namazını Selimiye Camii'nde kıldık.

Üstad 'Mevlânâ'yı ziyaret edeceğim.' dedi, fakat polisler müzenin açık olmadığını söylediler. Müze Müdürü Mehmet Önder oradaydı. 'O vazife bana ait, ben hususi olarak gezdireceğim.' dedi. İçeriye girdik. Üstad, 'Ben yalnız gezmek istiyorum.' dediyse de, halk ve sivil polisler Üstad'ı yalnız bırakmıyordu. Biraz yürüdüktan sonra sandukaların olduğu yere geldi, kibleye yönelerek dua etti, hem de bir taraftan ağlıyordu.

Üstadımız Bediüzzaman Hazretleri bir âyet-i kerimeye mânâ vererek, bir camide vaaz veriyor. Camide bulunan âlimler, şeyhler, ahali öyle müessir ve emsal-siz tefsiri, kütüb-ü İslâmiyede ve Kur'ân tefsirlerinde göremiyorlar. Çok hayran olup Üstadımıza minnettar oluyorlar. Fakat kıskanç bir şeyh, iki müridine emrediyor. 'Bediüzzaman'ı, sık sık gelip geçtiği şu tenha geçitte akşam namazından sonra mavzerle vurun!' diyor. Şeyhin müridleri aynı günde akşam namazından sonra, mezkûr geçitte Üstadımız Bediüzzaman Hazretlerinin oradan geçmesini bekliyorlar. Hazreti Üstad geçide yaklaşınca o iki mavzerli müridleri görüyor. O iki mürid de Hazreti Üstadı görür görmez mav-

Hacı İbrahim Hulisi Yahyaglı
Yağmurdan Hiç İslanmadım

Üstad'la görüşmelerimin birinde, görüşme bittikten sonra, "Efendim İlama köyüne gideceğim." demiştim. Üstad da:

"Kardeşim ben de camiye odun getirmek için dağa gideceğim." dedi. Biz vedalaştık ve İlama'ya doğru yola çıktık. Birden hatırıma Üstad geldi, şimdi aniden önüme çıkmasın diye düşünüyordum. Bizim nefer geride kalmıştı. Az sonra baktım, Üstad Hazretleri, önde odun kafesi arkada kendisi geliyorlardı. Ben, Üstad beni görüp de attan inip rahatsız olmasın diye büyük bir ağacın arkasına saklandım. Tâ Üstad iyice yaklaşıncaya birdenbire ellerine sarılıp, ellerini öptüm. O esnada elinde bir parça kuru ekmek vardı, onu yiyordu. Hemen onu bana verdi. Sonra:

"Senin şemsiyen yok mu kardeşim?" dedi.

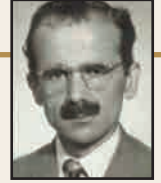
'Biz asker olduğumuz için şemsiye taşımıyorduk.

"Üzerimde muşamba var Efendim." dedim. Havada ise pek yağmur alâmeti yoktu. Üstad:

'Peki kardeşim Allah'a ismartladık." deyip gitti. Az sonra yağmur yağmaya başladı. Hiç yağmur durmadı, atı süratle sürüyordum. Yağmur sağanağının altında ilerlerken, yağmur hiç bana değmiyordu. Dört saat sonra hiç ıslanmadan Eğridir'e gelmiştim.

M. Zübeyr Gündüzalp

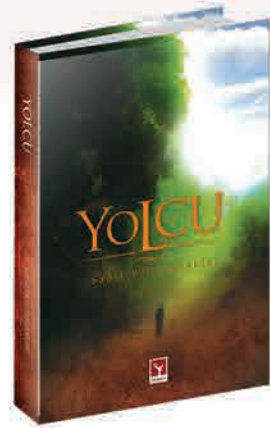
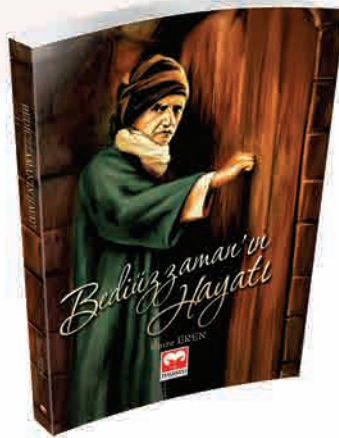
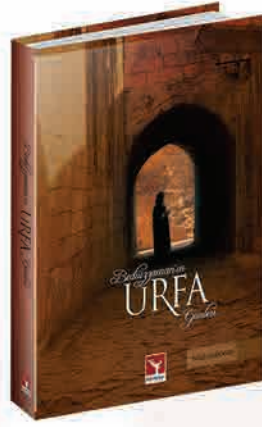
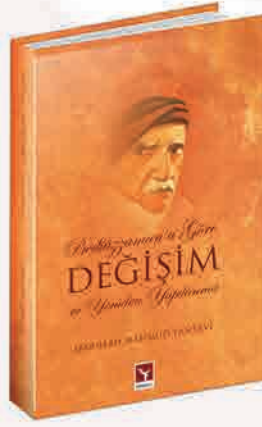
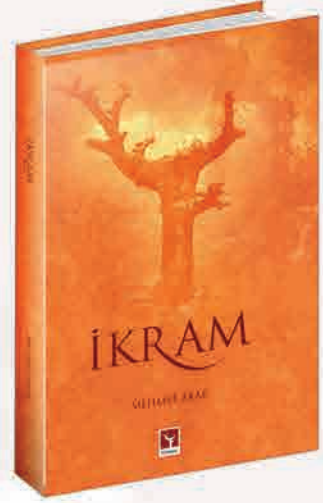
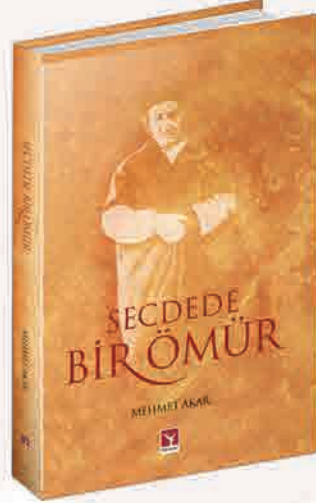
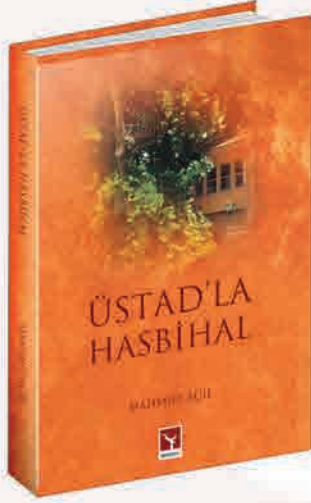
Bediüzzaman Said Nursi

zelleri hemen kaldırıp Üstadı ateş etmek üzere iken, kolları felç tutmuş gibi oluyor, mavzerler yere düşüyor. Merhum Üstad-ı Pâkimiz o iki müridin omuzlarına mübarek kollarını koyuyor ve 'Kabahat sizin değildir, ben size hakkımı helâl ediyorum.' diyerek yoluna devam edip tek başına gidiyor.

Bu harikulâde hâdise o gün şâyi oluyor. Merhum Üstad o zamanlar çok genç olduğundan, yaşlı ve büyük bazı âlim ve şeyhler, Üstadın 'Bediüzzaman' lâkabını benimseyemiyorlardı. Fakat bu hâdiseden sonra hakikaten Üstadımız Said Nursî Hazretlerinin 'Bediüzzaman' olduğunu tasdik ve takdir ediyorlar.

Risale-i Nur ve Bediüzzaman Üzerine Tespitler 'Şahdamar Yayınları'nda...

Çok ağır şartlar altında, çok büyük tedbirlerle, hassas hesaplarla en mühimi de İlâhî inayetin himayesi altında bu mübarek Anadolu mahsülü kudsî çiçekler rengârenk ve parlak parlak mücevherler halinde açılıp saçılıp durmuşlar ve Risale-i Nur Külliyyatını oluşturmuşlardır.

Risale-i Nurlar

Nasıl Yazıldı?

Abdullah AYMAZ

Kur'ân bahçelerinin saklı köşelerindeki enfes çiçekleri ve engin okyanusun derinliklerindeki gizli incileri bir bağban ve bir gavvâs gibi bulup çıkarıp keşfedecek, bu asrın sofrasında sergileyecek birisi elbette çıkacak ve bu güneşten parlak ve cennetlerden güzel hizmeti yapacak talihli kişinin işi ve imtihanı da elbette çok kolay olmayacaktı. Evet inkâr ve dinsizliğin bu kadar ileri gittiği, hem de ilim, fen ve mantık kisvesi içinde medya gücüyle piyasaya sürüldüğü, üstelik ilim yuvalarında baş tacı edildiği bir dönemde İslâmîyet'in ve Kur'ân'ın yüzden ziyade tilsimlerini, muammalarını hal ve keşfeden, en inatçı dinsizleri susturup cevap veremez hâle getiren, Mirac ve cismânî haşır gibi akıldan çok uzak zannedilen Kur'ân hakikatlarını en mütemerrid ve en muannid filozoflara ve zındıklara karşı güneş gibi isbat eden ve onların bir kısmını imana getiren bir eserin yazarı olan Bediüzzaman Hazretleri elbette ilklerin izinde ve iz düşümünde olacaktır...

1926 baharında jandarma nezaretinde bir kayıkla Barla'ya sürgün olarak getirilen Bediüzzaman Hazretleri bir hafta kadar Muhâcir Hafız Ahmed Efendi'nin evinde misafir kalmıştır...

Üstad'ın ilk talebelerinden Emekli Albay Hacı Hulûsî Yahyagil bu misafiriği şöyle anlatmaktadır:

"Merhum Muhacir Hafız Ahmed'in erkek misafirlerini kabul ettiği küçük bir odası vardı. Gittiğimde ben de o odada misafir edilmişim. İşte Üstad

Hazretlerini ilk defa iftara yakın göl yoluyla Barla sahiline çıkarıyorlar. Oradan Muhâcir Hafız'ın o odasına... Üstad'ı tanıyan yok... Misafirperver bir zât olan Hâfız Ahmed, iftarlığı, içerisinde biraz zeytin, peynir bulunan tepsiyle getiriyor. Üstad şöyle bir bakıyor, üç dört parçadan bir tanesini alıyor, öbürlerini götür diyor. Muhacir Ahmed tepsi geri gidince diğer misafirlere karşı mahçup düşer. Üstad ise sadece o kadarlık bir şeyle iftarını ediyor. Dua ediyor, sonra akşam namazını kılıyor. O gece orada kalıyor. Hafız Ahmed odasına geçiyor. Gece ne kadar zaman geçti bilinmez Üstad gür bir sesle 'Rabbi, innî messeniyed-durru ve Ente erhamürrahîmîn yani Rabbim zarar bana dokundu; Sen merhametlilerin en merhametlisin.' (Enbiya Sûresi, 21/83) diye Eyyûb Aleyhisselâmın münâcâtını okuyor. Ev de sallanıyor. Hanımına diyor ki, "Yatağımızı ayıralım. Allah bizim başımıza bir devlet kuşu kondurdu." sonra helalleşip ayrılıyorlar.

Ondan sonra Muhacir Ahmed merhum beş senelik kirasını peşin vermek suretiyle gördüğünü o odaya geçirmiş Üstadı. Yani Üstad geldiği zaman Muhacir Ahmed orada bulunuyormuş. Ama sonra Üstad'a bırakmış, hem de beş senelik peşin kirasını vererek. Kendisi ayrılmış. Akşamdan akşama evinden oraya Üstad'a yemek gönderirmiş. Üstad da minderinin altını kaldırır, o eskiden resimsiz olan nikel on kuruşluklardan bir tane ücret olarak getirene önce parayı verir sonra yemeği almış."

Kâmil Demirtaş diyor ki: "Üstad, Barla'da Eyrenli mevkiindeki büyük bir taşın dibine gider kendi başına mütemadiyen Risale yazar, sonra aşağıya gelirdi."

Bahri Çağlar anlatıyor: "Risalelerin elle çoğaltıldığı ilk yıllarda eli kalem tutan herkes gönderilen Risale-i Nurları yazarak çoğaltıyordu. Isparta'nın civar köylerinde olsun, Sav ile Barla arasındaki köylerde olsun, çok yazan vardı. Sav köylüleri yazınca, kitap Isparta'ya getirilir, Ispartalılar Kuleönüne, Kuleönülüler de Barla'ya getirirlerdi. Yazmasını bilmeyenler de Nur Postacılığı yapar, kitapları taşırlardı."

Emirdağ Lâhikasında bahsi geçen Demirci Sâlih ve oğlunun Eğirdir gölünde 1954'te şâhit oldukları motorlu kayık yolculuğundaki kayık sahibi İbrahim Huban, Üstad'ın Risale-i Nurlar'ı baskınlardan korumak için Nis adasında sakladıklarını, bu kudsî hizmette babası Veli Efendi'nin ve ağabeyi Halil Huban'ın çalıştıklarını, hatta bunun için Bediüzzaman Hazretlerinin Nis adasına geldiğini söylemektedir...

Nur Postacısı İslamköylü Abdullah Çavuş (Kula) diyor ki: "İslam Köyünden akşamleyin çıkardım, mektup torbasını sırtıma atar, köylere uğrayarak, şafakla beraber Barla'ya Hoca Efendi'ye ulaştırırdım. Sevinçle beni karşılardı. Sabah namazını birlikte eda eder, sonra yatardım."

Nur Postacılarının santrali Hoca Siddık Sabri idi. O Eğirdir gölü kenarındaki Bedre Köyü iskelesinden kayıkla Risale-i Nurlar'ı diğer köylere gönderirdi.

Tahiri Mutlu

Mustafa Sungur Ağabey diyor ki: "Ben Tâhirî Mutlu Ağabeyden duydum. Hz. Üstadımız Kastamonu'da iken Isparta ile haberleşmelerini Eğirdir üzerinden yaparmış. Çilingir Ali Efendi adresine mektuplar gönderiliyormuş. Perşembe günü Eğirdir pazarıdır. Bedre'den pazara gelen Nur İskele memuru Santral Sabri, Eğirdirli Çilingir Ali'den mektupları alır, akşam evinde sabaha kadar onları defferine kaydeder ve ertesi gün yani

Cuma günü de Cuma namazını İslam-köyde kılmak üzere Hâfız Ali Ağabeyin evine gelip mektupları teslim edermiş. Ama Hâfız Ali Ağabey ise haftada bir gelecek mektupları 'Beklemek ateşten zor' sözüyle ifade edilen hasret ve işti-

Mustafa Sungur

yakla bekler bazan dayanamaz, evinin damına çıkar, Bedre köyüne yönelir ve Siddık Sabri'ye 'Keçeli! İndallah mesulsün!' diye bağırarak, niye çabuk getirmiyor, bizleri yakıp kavuruyorsun, demek istemiş.

Ahmet Feyzi Kul anlatıyor: "Ben Denizli ve Afyon hapisanelerinde altı eserin yazılmasına şâhit oldum. Bu hapisanelerde Üstad'a karşı o kadar müthiş bir teyakkuz vardı ki, bir kelime yazmaması için her türlü baskı vardı. Hiçbir yazının içeriden dışarı çıkmasına ve kuş uçmasına imkân yoktu. Evet bu şartlar altında altı eser yazıldı. Billhasa Meyve Risalesi... Meyve Risalesi şaheserdi... Mesela Denizli'de baş gardiyana o ağır şartlar altında meselemiz anlatıldı ve ikna edildi. Düşünün hapisane içinde Üstad ayrı bir hücrede, bizler de ayrı koşullardaydık. Mesela, Ispartalılar bir koşuştaydı... Isparta'dan gelenleri o koşuşa gönderiyorlardı. Bir kitap yazmak için kâğıt yok, imkân yok. Ama mahkûmlar sigara içiyorlar. Paketleri atıyorlar. Baş gardiyan onları toplatıyor. Sonra 'Hâfız Ali!' diye seslenip Hâfız Ali'yi yanına çağırarak onları ona veriyor. O kâğıtlar alınıyor, bir gün üç satır yazı yazılıyor. Ertesi gün beş satır yazılıyor. Böyle böyle bir eser tamamlanıyor. Şimdi bu üç - beş satırın öncesinde ne yazılmıştı, sonrasında ne yazılmıştı diye siyak ve sibakı birbirine tutuyor mu, tutmuyor mu, diye bir şey yok. Nihayet işte bu parça parça kâğıtlar gönderiliyor ve bunlar Meyve Risalesi oluyor! Bugün Meyve Risalesini okuduğumuz zaman ondaki ifade azameti karşısında donup kalıyoruz! Sonra bu işin daha garip noktası da şu: Bunların hapisaneden dışarıya çıkmasına imkân ve ihtimal bile yok. Ama işte bu şekilde yazılmış altı eserin hepsi de dışarıya çıkıyor ve dışarıda neşrediliyor. Biz buna şâhidiz, hatta bir gün bir tek pusula yakalanmış. Bu sıradan, bu önemsiz pusula için öyle tahki-

kat yaptılar ve öyle de baskılar yaptılar. Halbuki Afyon Mahkemesinde okuyacağımız müdafaa dışarıya çıktı, dışarıda intişar etti. Hatta neşredilenlerden bir nüsha da Yargıtay'daki Baş Savcıya verildi."

Üstad yazdıklarını kibrit kutuları içine koyarak meydançı Âdem Ağa'ya verirdi. Âdem Ağa da İspartalıların koğuşuna gider, Hüsrev Altınbaşak'a verirdi. Hüsrev Ağabey de gelen yazıyı hemen önüne koyardı. O sırada düzgün yazısı olan Tâhirî Mutlu ile Hâfız Ali de kalem kâğıtları ile hazır beklerdi. Hüsrev Ağabey, Üstad'dan gelen yazıyı yanındakilerin işitecekleri şekilde cümle cümle okumaya başlardı. Okuduğu her cümleyi kendi önündeki kağıda yazarken, aynı anda Tâhirî Mutlu ve Hafız Ali de kendi kağıtlarına geçirirlerdi. Böylece Meyve Risalesi birden üç nüsha çoğaltılmış olurdu.

Mustafa Ekmekçi anlatıyor: "Teksir çıktığı zaman Mustafa Gül Ağabeyle Sav köyünde hiç dışarı çıkmadan teksir yaptık. İhtiyaçlarımızı kardeşler temin etti. Bu çalışmamız büyük bir gizlilik içinde gerçekleşti. Çünkü o zaman şiddetli takibat altındaydık.

Önce İstanbul'dan kağıtlar, yüzlük koliler halinde gönderiliyordu. Gelen koliler İsparta'da Rüştü Çakın Ağabeyin dükkanının ardiyesine depolanırdı. O zaman Sav 500 haneli bir köydü ve hepsi Nur talebesiydi. İsparta'ya çok yakın olduğu için her gün köyden alışveriş için merkeple gidip gelenler olurdu. Dikkat çekmesin diye herkes, merkebin heybesine sadece bir paket teksir kağıdı koyup getirirdi. Akşam olunca, gelen paketler üst üste yığılırdı. Teksir yapılacak sayfa mumlu kağıt olarak teksir makinasına takılır, kaç tane çoğaltılacaksa o miktar elle çevrilerek çoğaltılırdı."

A. İhsan Tola

Ali İhsan Tola anlatıyor: "1951 – 1952 yıllarıydı... Tâhirî Ağabeyle Sav'da teksir yapıyorduk. Bir tane yatak vardı, onda Tahiri Ağabey yatıyordu. Onun dışında bir kilim vardı, onun üzerinde de ben yatıyordum. Sav'da böylece bir sene neşriyatta beraber çalıştık. Evinde teksir yaptığımız İbrahim'in kim-

sesi yoktu, kendi halindeydi. Değirmenin vârislerindendi. Evi değirmenin yanındaydı. O zaman Sav'da bir Efe Şükrü vardı, bir de Deli Şükrü... Deli Şükrü'nün adı deliydi ama aslında işi deliliğe vuruyordu. Kafasında değişik bir külah... Üzerini kir kaplamış... Takkenin aslıyla, üzerindeki yamanın adedini bilemezsin. Üzerindeki elbise desen öyle... Ayağındaki şalvar hâkeza. Ayağının çarığı yırtılmış... Çarık bir metre arkadan geliyor... Akşam namazı oldu mu bize gelir, 'Gidecek bir şey var mı?' derdi. Çıkardığımız teksir kağıtlarını sandıklara yerleştirirdi. Üzerine elma mı koyacak, armut mu, ne koyacaksa... Eşekle kar altında İsparta'ya götürürdü. Deli Şükrü'nün bir de acayip bir hanımı vardı, bağırır çağıırırdı. Deli Şükrü gelir, sessizce doldurur, karlı yola girer. 'Deh!. Deh!.' der giderdi. Kimse, nereye gidiyorsun, demezdi. Teksirleri çıkarır koyar, gelirken de onun yerine kağıt getirirdi. Hüsrev Ağabey, teksir olacak kağıdın aslını mumlu kâğıda yazardı. O kağıdı evinden almak da bir meseleydi. Sirtında yamalı torbayla Deli Şükrü gider, Hüsrev Ağabey'e selam verir, 'Fukaraya bir şey verir misiniz?' derdi. Kimse inanmaz, yapamaz dersin. Hüsrev Ağabey de 'Torbanı ver de koyuvereyim be adam!' derdi. Torbanın altına mumlu kâğıdı yerleştirirdi, üzerine de yiyecek... Deli Şükrü boynunu büker, 'Allah kabul etsin' derdi. Böylece, yazılan yazıyı alır getirirdi. Bu hizmeti, falan diplomalı, falan rütbeli yapamazdı. O rütbeleri aynı dakikada söker, altını üstüne getirirler. Ama ondan kimse ümit etmez. O gün paşa oydu. Efe Şükrü'ye gelince... Hakikaten efeydi o... Onun evi de değirmene giderken sağ taraftaydı. O da bize teksirin kolunu çevirmekte yardım ederdi. Biri ses çıkarcak olsa, Şükrü Efe 'Hayt!.' dedi mi o iş orada biterdi. Eski mâceraları vardı. Bir adama kolay kolay efe denmez. 'Bu adam dediğini yapar' derlerdi. Zâhire bakarak hükmetmemek gerekiyormuş. Üstad'dan bunu öğrendik."

İşte böyle çok ağır şartlar altında, çok büyük tedbirlerle, hassas hesaplarla en mühimi de İlâhî inayetin himayesi altında bu mübarek Anadolu mahsulü kudsî çiçekler rengârenk ve parlak parlak mücevherler halinde açılıp saçılıp durmuşlar ve Risale-i Nur Külliyyatı'nı oluşturmuşlardır.

Bediüzzaman'ın Hayatında İktisat ve Kanaat

Veya Üstad'ın Dünyalığı

Prof. Dr. Davut AYDÜZ

Bediüzzaman, iktisadın lüzum ve faydalarına, israfın da haram oluşu ve zararlarına dair müstakil bir risale telif etmiştir.

Bediüzzaman'ın hayatında iktisatla ilgili dikkat çekici çok önemli örnekler vardır. Bediüzzaman, eserlerinde israftan menedip iktisadı tavsiye ederken, kendi hayatında da hep iktisatlı yaşamış, böylece hem hâl, hem de kâl diliyle ders vermiştir.

Umûmî olarak israfın zararından bahsedip israftan menetmesi ve iktisadı emretmesi..

Bediüzzaman, iktisadın lüzum ve faydalarına, israfın da haram oluşu ve zararlarına dair müstakil bir risale telif etmiştir. Bu risale ile iktisadın ne kadar faydalı ve israfın da ne kadar zararlı olduğunu gözler önüne sermiştir.

Az bir yemekle iktifa etmesi..

Bediüzzaman'ın, israftan menedip iktisadı tavsiye ederken, kendisinin aksini yapması elbetteki doğru olmazdı. Onun için, o iktisat prensibi, aza kanaat edip şükretmesi, israftan uzak durması ve Allah'ın onun yiyecek ve içeceği bereket vermesiyle

Necmettin Şahiner Arşivi

... Şu üstümdeki sakoyu, yedi sene ewel eski olarak almıştım. Beş senedir elbise, çamaşır, pabuç, çorap için dört buçuk lira ile idare ettim. Bereket, iktisat ve Rahmet-i İlâhiye bana kâfi geldi...

hayatını devam ettirdiğini bildirmektedir. Buna rağmen hakkında su-i zanda bulunup değişik endişeleri olanlara ve ehl-i dünyanın "Neyle yaşıyorsun?" sorularına karşılık, yemeğindeki bereket ve ikram-ı İlâhîyi, iktisat prensibini ve az yemekle iktifa ettiğini bil mecburiye anlatmıştır.¹

Elbise ve ayakkabısını temiz olmak şartıyla yamayarak ve tamir ederek giymesi..

Said Nursî, yiyeceğinde iktisatlı olduğu gibi, giyim kuşamında da aynı şekilde israftan uzak, iktisatlı bir hayat yaşamıştır:

"... Şu üstümdeki sakoyu, yedi sene ewel eski olarak almıştım. Beş senedir elbise, çamaşır, pabuç, çorap için dört buçuk lira ile idare ettim. Bereket, iktisat ve Rahmet-i İlâhiye bana kâfi geldi...."²

Dünyalık adına çok az şey ile iktifa etmesi..

Bediüzzaman Said Nursî, gösteriş ve alâyişten uzak, çok mütevazı bir hayat yaşamıştır. Onun

"Arkadaşlar! Üstadımız bir yerde diyor ki: 'Ben dünya yükümü bir elimle kaldırabilirim' "

dünyalık adına yanında, ihtiyaçlarını göreceği çok az eşyadan başka bir şey bulunmamıştır. Bu haliyle o, günümüz müsrif insanlarına çok önemli bir ders vermektedir.

Bediüzzaman Said Nursî'yi, değişik zaman ve değişik mekânlarda ziyaret edenlerin görüp anlattıkları kadarıyla, kaldığı odası ve dünyalık adına sahip olduğu eşyalar şöyledir:

a. "Bediüzzaman Said Nursî'nin odasında ince bir yer yatağı, ince bir yorgan, bir cep saati, ibrik, çay takımı vardı. Başkaca göze çarpan dünyalık bir şey görmedim"³

b. "... Yerde bir hasır vardı. Bütün evindeki eşyalar, o günkü para ile yüz lira değerinden daha az ederdi. Bir de demirden soba vardı..."⁴

c. "... Benim bildiğim ve gördüğüm kadarıyla,

Bediüzzaman'ın siyah kaput bezinden bir cübbesi, mestsiz bir gıslavet lastiği, omzunda bir secadesi ve elinde bir ibriği vardı. Dünya malı bu, gittiği yerlerde bunları peşinden taşırdı."⁵

d. "... Arkadaşlar! Üstadımız bir yerde diyor ki: 'Ben dünya yükümü bir elimle kaldırabilirim' (elindeki büyükçe bir bohçayı göstererek). 'İşte Üstadın dünyadaki malı mülkü, hepsi bu kadar.' dedi."⁶

DİPNOTLAR

1. Bu konudaki değişik misaller için bkz. R.N.K., On Dokuzuncu Lem'a, İktisat Risalesi, Beşinci Nükte, (s.659); R.N.K., On Altıncı Mektup, Dördüncü Nükte, (s.376-7); R.N.K. Emirdağ Lahikası-1, (s.1802) Kaynak-İndeksli Risâle-i Nûr Külliyyatı, Nesil yy. İstanbul, 1996.
2. R.N.K., On Altıncı Mektup, Dördüncü Nükte, (s.376-7).
3. Necmeddin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursî'yi Anlatıyor, İstanbul 1993, IV, 104.
4. Şahiner, Son Şahitler, IV, 232.
5. Şahiner, Son Şahitler, IV, 270.
6. Şahiner, Son Şahitler, IVÖ, 390.

BEDİÜZZAMAN'IN YEME İÇME KÜLTÜRÜ

Neccemtin Şahiner Arşivi

Zafer YALÇIN

"Üstadımız çok az yedi, yediği zaman da beş saat geçmeyince tekrar yemek yemezdi. Yemekten sonra da iki saat geçmeyince su içmezdi, saate bakar, on dakika da olsa, 'Daha iki saat olmadı' diye beklerdi. İki saat olduğunda su içerdi. Suyu çok soğuk içerdi.

Düşünce hayatında ve aksiyonunda çok engin bir karakter ortaya koyan Bediüzzaman, dış görünüş itibarıyla oldukça sade ve basitti. İstîğna ve iktisat gibi pek çoğumuzun anlamakta zorluk çektiği kavramlar onun şahsında mücessem birer varlık haline gelmişti. Mesela birçoğumuzun pikniğe giderken veya gezintiye çıktığımızda yol kenarında gördüğümüz böğürtlenleri büyük bir iştahla yerken aklımıza dahi getirmedeği bir konuda, Üstad hazretleri bakın kendi talebelerini nasıl ikaz ediyor: "Dağlarda bol miktarda yaban elmalarına rastlamaktaydık. Biz bu elmalar-dan koparıp yemek istediğimiz zaman, Üstad mâni olurdu. 'Bizim hissemiz bağlarda ve bahçelerdedir. Bizim rızığımızı Cenâb-ı Hak oralarda tayin etmiştir. Bu yabancı meyveler, yabancı hayvanların rızığıdır. Onların kısmetine dokunmamamız lâzımdır.' derdi." Böylesine bütün varlığı kucaklayan engin bir şefkat kahramanının, her şeyin hakkını vermeye çalışan

ve muvazeneyi hayatının her safhasında titizlikle gözetmeye çalışan bir iman insanının yeme-içme mevzuunda nasıl bir tutum ortaya koyduğunu, hakkında yapılan çalışmalardan derlediğimiz küçük örneklerle keşfetmeye çalışacağız.

Midenin üç hakkı

Üstad'dan ders alan hocalar, kendi geçimlerini temin etmek ve başkalarına yük olmamak için, bir teneke bulgur ve biraz da yağ getirmişlerdi.

"Annem yetmiş yaşlarındaydı. Yemeğimizi o pişirirdi. Üstad bir gün bulgurları eve götürmemi istedi. Sabahları çay, peynir, akşamları ise bulgurlu çorba veya pilav yaptırarak günlerimizi geçiriyorduk.

Annemin yaptığı çorba ve pilavları alıp getiriyordum. Üstad yemek yerken herkesin ekmeğini ayırır, taksim ederdi. Ekmek bana az geliyordu. Sofrada altı talebe bir de Üstad yedi kişi oluyorduk. Bazen misafirlerimiz de gelirdi. Üstad bana şefkat ettiğinden cesaret alarak, ekmeğin az olduğunu söyledim. Evde çok buğday olduğunu, getirip bol bol yiyebileceğimizi ifade ettim.

Üstad tebessüm ederek:

'Kardeşim ben azlığı için, olmadığı için böyle yapmıyorum. Siz midenizi neye benzetiyorsunuz? Midenin üç hakkı, üç hissesi vardır. Sadece birisi yemek içindir. Eğer böyle yapmaz da ölçüsüz doldurursanız, beş davarlık bir ahıra, on beş davar doldurmaya benzer.' Üstad bu misalle bize ders verdi.' (Son Şahitler, Molla Hamid Ekinici, 1/113)

Kendisi kızartma yemezdi. Az yedi. Çorba gibi diş gerektirmeyecek yemekleri tercih ederdi. (Son Şahitler, Mehmet Çalışkan 2/348)

İçeceği suya dikkat ederdi

"İsparta'ya ilk vardığımız zamanlar suyu Kirazlıdere yolu üzerindeki Piri Efendi çeşmesinden getirirdi. Çok güzel suydü fakat fazla soğuk değildi. Ekseri, Üstadın çok sevdiği, yazın çok soğuk ve lezzetli, kışın da normal olan Sidre'den su getirirdik. Bazı gün akşam sabah iki sefer getirirdik. İki sene böyle devam etti."

"Sidre, Isparta'nın batısında yüksek bir yerdü. Isparta'nın meşhur evlialarından, kırk günde bir yemek yiyen Osman Halit Efendi burada vakit geçirirmiş. O mübarek zat Üstaddan haber verirken, 'Bu asrın müceddidi bugün dünyaya geldi. Ben göremeyeceğim, fakat benim oğlum inşallah görecektü.' demiş. Nitekim seneler sonra o zatın sözü tahakkuk etti. Oğlu Keçeci Mustafa, Üstadımıza talebe oldu ve onunla Eskişehir Hapishanesi'ne gitti."

"Bir gün, soğuk su içmesinin, zehirin tesirinden olduğunu söyledi. Kendisine zehir enjekte edilen iğnenin yeri, göğsünde hâlâ belli idi. Uzun zaman akmiş. Bizim zamanımızda kurumuş gördük."

"Üstad çayı fazla içmezdi. Hararet olduğu zamanlarda, limonlu bir bardak ancak içerdi. Limonu çok severdi. Yemeklerinde de limon kullanırdı. Limon her zaman bulunmazdı. Limon bulunmadığı zamanlar çayına çok cüz'î limon tuzu kordu."

(Son Şahitler, Bayram Yüksel, 3/31)

Yemeği nasıl yapırdı?

"Üstadın yemekleri çok sade idi. Ekseri yemekleri şehriye çorbası, pirinç çorbası, sulu yemekler, yoğurt ve yumurta idi. Sulu yemeklere muhakkak yoğurt katardı. Üstadımızın hiç dişi yoktu. Son dişi 1948'de Afyon Hapishanesi'nde düşmüş. Üstadımız yemekleri ekseri şu şekilde pişirtirdi:

Meselâ küçük bir sefer tasına az su koyarız. Bir çay kaşığı tereyağı, çok cüz'î tuz, beraber kaynamaya başladığında, yumurtayı kırarız. (Üstadımız yumurtayı yıkattırdı.) Yumurtanın beyazı pişmeye başladığında içine ekmeğe doğrarız. Üstadımız katıyen yağı yaktırmazdı.

Şehriye çorbası olsun, pirinç çorbası olsun, onlar da biraz su ile kaynamaya başladığında yumurtayı kırarız. Yumurtanın beyazı piştiğinde içine yoğurdu koruz, karıştırırız. Hafif kaynadığında indiririz. Üstadımız afiyetle yedi.

Üstad, sarımsağı hiç yemezdi. Bizler soğan kullanırdık yemeklere.

Yarım ekmeğe alırdık (bazen de bütün). Bu ekmeğe bir hafta giderdi. Ekmeği getirirken ve alırken

çok dikkat eder, beyaz torbanın içinde getirirdik. Nazardan ve zehirden çok sakınırdı. Çünkü Üstadımızı zehirlemek için çok desiselere başvurlardı.” (Son Şahitler, Bayram Yüksel, 3/31)

Üstadın et ve meyve yemesi

“Üstadım on beş günde bir et yedi. Taze koyun eti alır, çok pişirdik, bazen de köfte yaptırırdık. Emirdağ’da Çalışkan hanedanının evine, yani Ceylan Ağabeyin annesine, Isparta’da ise ev sahibesi Fitnat Anneye yaptırırdı. Aldığımız kıymayı iki üç sefer makinede çektiirdik. Yoğurtlardan da inek yoğurdu yedi. Koyun yoğurdu yemezdi. Yemeklerden sonra da Üstadımız muhakkak, az da olsa tatlı yedi. Meselâ Isparta’da yapılan beyaz kurabiye çok yumuşak olurdu. Onu kaşıkla ezer, toz haline getirir, kaşıkla yedi. Üstad kavunu da sever, kaşıkla yedi. Üzümün kabuğunu ve çekirdeğini ayırır, domatesin de kabuğunu soyardı.” (Son Şahitler, Bayram Yüksel, 3/31)

Üryani erik kompostosu

Bediüzzaman’ın “canım istedi.” diye arzuladığı gıdalardan biri de üryani erik kompostosudur.

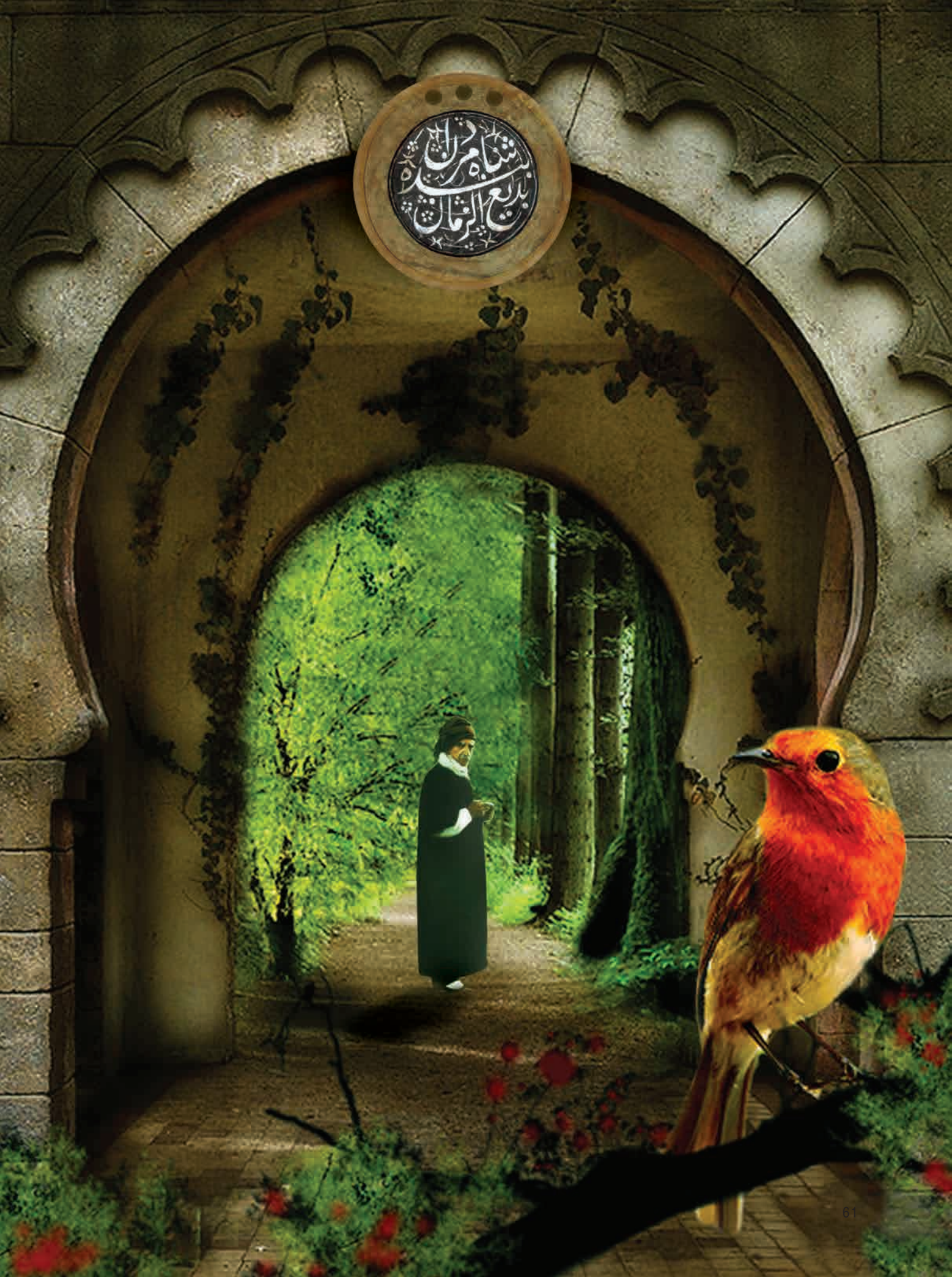
“... Kahraman Tahirî’nin teberrük olarak getirdiği tatlı lokmalar, acip bir bereketle, her gün ikişer üçer yediğim halde bitmiyordu. Hayret ederdim. Bugün âdetimle iki alacaktım; baktım yalnız iki tane kalmış. İktisat için birisini aldım. Aynı saatte, Hıfzı’nın iki masum evlâdının, bir kutu içinde yazdıkları nüshalar altında şekerden, ekmekten, aynen Tahirî’nin lokmaları gibi, hem onun miktarında elime verildi. Ben bu tatlı tevafuktan zevk alırken, dünkü gün, aynı saatte çok hararetim vardı, çok su içiyordum. Canım üryani erik hoşafı istedi. Ben bilmiyordum, unutmuştum; şiddetli bir arzuyla hararetimi teskin edecek eskide alıştığım ve çok istimal ettiğim üryani erik, bir kutu içinde ve Âsiye’nin has arkadaşlarından Nurcu Şerife Hanımın şekeriyle elime verildi. Ben de bu çok tatlı tevafukun hatırı için hem masumların, hem onların teberrüklerini yüz misli kadar kabul ettim.” (Emirdağ Lahikası-1, RNK, 1748)

Yemek saatleri

“Üstad seher namazını eda ettikten sonra, bir bardak limonlu çay içerde. Hz. Üstadımız her ne zaman olursa olsun, çaya ve limon konulacak yemeklere limon damlatırdı. Üstadımız Bediüzzaman Hazretleri asıl yemeği kuşluk zamanında yedi. Öğle vakti pek az, birkaç lokma bir taam alırdı. İkinci namazından evvel asıl yemeği yedi. Ancak akşam namazından sonra okuyacağı esnada limonlu bir bardak çay içerde. Yatsı namazından sonra Resul-i Ekrem’e (aley-hissalâtu vesselâm) imtisâlen hemen yatardı. Yatmadan evvel küçük bir lokmacık taam yedi. Sonra Âyete’l-Kürsî’yi okur, yatardı. Seher vakitinden çok evvel kalkar, evradını okurdu, sabah namazından evvel veya sonraya kadar. Sabah namazını erken eda ederek yanında bulunan hizmetkârlarına, basılan kitaplardan ders yaptırır, kendisi de eski hurufla yazılı aslından takip ederdi. Üstad Hazretleri çorba olarak piring ve şehriye yedi. İçine yumurta kırırırdı. (Bunu 75 yaşından sonra yedi. Yemeğin üzerine 4-5 habbe üzüm yedi. Her habbeyi yişiğinde Besmele okurdu. 75-80 yaşlarında ömrünün sonuna kadar gördüğüme göre, kabuklarını soyar, çekirdeklerini çıkarır, yanındaki hizmetkârlarına lütuf ederdi.” (Son Şahitler, Zübeyir Gündüzalp, 3/15)

En az beş saat ara

“Üstadımız çok az yedi, yediği zaman da beş saat geçmeyince tekrar yemek yemezdi. Yemekten sonra da iki saat geçmeyince su içmezdi, saate bakar, on dakika da olsa, ‘Daha iki saat olmadı’ diye beklerdi. İki saat olduğunda su içerde. Suyu çok soğuk içerde. İlk zamanları malum buzdolapları yoktu. Üstadımız da çok soğuk suyu arzu ederdi. Suyun içine buz bulduğumuzda buz koyardık. Termosa çok zamanlar buz bulamıyorduk. Meselâ o zaman Isparta’da iki adet eczane vardı, birisinde buzdolabı vardı. Rica eder, parası ile ondan buz alırdık. Bol su ile yıkar, termosu doldururduk. Buzu termosu koyarken Üstadımız başımızda durur, ‘Ben de size yardım edeyim, ben de iştirak edeyim, bu iştiraktan beni mahrum etmeyin.’ derdi.” (Son Şahitler, Bayram Yüksel, 3/31)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ
اللَّهُ أَكْبَرُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

Üstadın Gözleri

Melek YILDIZ

Gözlerin üstadım, gözlerin bir yandan derin bir hüznü taşıırken bir yandan da cennetâsa baharları müjdeliyor. Kar çiçekleri açtı; biliyorum ki meçhul kabrinden meçhul kahramanları ve onların gözlerinden sakındığı fidanları seyrediyorsun yine gözlerin yaşlı.

Kendisini milleti için feda etmiş: "Milletimin imamını selamette görürsem cehennem alevleri içinde yanmaya razıyım." diyen bir coşkun yüreğin dünyaya açılan penceresi gözlerin. O kadar aydınlık ki...

Üstad'ın gözleri ne çok şey anlatır insana... Zekâsı, heybeti, bilgisi, davası, çilesi... bütün ömrü gözlerindeki o keskin bakışta saklı sanki. Onu hiç tanımayan biri bile o gözleri gördükten sonra gördüğü kişinin olağanüstü biri olduğunu idrak edebilir.

Seni anlamak için illa da gözlerine bakmak; bakışlarıyla anlatmaya çalıştığın davayı anlamaya çalışmak, ondan sonra hayatını hayatımıza hayat yapmak gerek.

Seni ilk gördüğüm günün üzerinden onca yıl geçti; ama ben o keskin bakışlı gözlerine hâlâ bakamıyorum. Biliyorum sen denizler kadar enginsin âcizliğimi yüzüme vurmazsın ama eğer bakarsam benim ne kadar âciz olduğumu ve senin bir ömür boyu insanlara anlatmaya çalıştığın davayı anlatmak için benim ne kadar cılız kaldığımı görüp üzüleceksin diye korkuyorum.

Kimi zaman birkaç dosta; yazdığın eşsiz eserlerden pasajlar okuyorum. Senin bizlere söylediğin gibi önce kendi nefsimi hitap ederek okumaya çalışıyorum ama kendi nefsimi hitap ettiğimde sözcükler boğazıma düğümleniyor, bakamadığım gözlerin sanki bana, "Söylediklerini yürekten ve hissederek mi söylüyorsun yoksa çevrendekileri etkilemek için mi?" diyor. Utanıyorum. Samimiyetim konusundaki şüphemden dolayı utanıyorum. Senin sözlerini sermaye yapmaktan utanıyorum...

Nadiren de olsa bütün cesaretimi toplayıp gözlerine baktığım da oluyor. Öyle efsunlu ki gözlerin yalnızlara yoldaş, kimsesizlere dost, fırtınada kalmışlara liman...

Kendisini milleti için feda etmiş: "Milletimin imamını selamette görürsem cehennem alevleri içinde yanmaya razıyım." diyen bir coşkun yüreğin dünyaya açılan penceresi gözlerin. O kadar aydınlık ki...

Cidal zamanlarında cephede, şimşek çakan gözlerin sohbet ve ders esnasında o kadar mülayim o kadar müşfik o kadar sevecen ki...

"Seksen küsur senelik bütün hayatımda dünya zevki namına bir şey bilmiyorum. Bütün ömrüm harp meydanlarında, esaret zindanlarında yahut memleket hapishanelerinde, memleket mahkemelerinde geçti. Çekmediğim cefa görmediğim eza kalmadı." Sana bunca eza ve cefa edenlere bile hakkını helal ettin. Sen ne kadar büyüsun biz ne kadar küçüğüz.

Sen yedi kat yabancılara hakkını helal ederken bizler, senin açtığın yolda bu davaya gönül verenler, kimi zaman sudan sebepler yüzünden o kadar incitiyoruz ki birbirimizi... Yine kimi basit meselelerden dolayı dava arkadaşlarımıza o kadar kaba, sıkıntılarına karşı o kara vurdumduymaz ve birlikte tüketilmiş zamanlara karşı öyle vefasız oluyoruz ki... İyi ki bizi böyle görmedi gözlerin.

Gözlerin üstadım, gözlerin bir yandan derin bir hüznü taşıırken bir yandan da cennetâsa baharları müjdeliyor. Kar çiçekleri açtı; biliyorum ki meçhul kabrinden meçhul kahramanları ve onların gözlerinden sakındığı fidanları seyrediyorsun yine gözlerin yaşlı.

ÇİZGİ DIŞI BİR ÜSTAD

Ahmet ÖZDEMİR

“Üstad, siz bu konuda ne diyorsunuz?” sözü üzerine, göz ucuyla televizyona baktım. Yarım ay şeklinde hafif kavis verilmiş masanın kenarlarına dizili şahıslar, hararetle bir şekilde tartışıyorlardı... Yüzleri gergin, gözleri küçülmüş ve boyun damarları şişmişti. Kendisine üstad denilen şahıs, ağır bir poz takınarak, “topun çizgiyi geçtiğini, hakemin yanlış açıdan baktığı için golü vermediğini” söylüyordu.

Söylediklerinden ziyade, kendisine “Üstad” denmesi ilgimi çekmişti benim. Bu söz beni, hayal atına bindirdi, yıllar öncesine, üniversite yıllarıma götürdü. Üniversite tahsili için kaldığım yurtda bir akşam arkadaşlar “Biz sohbeğe gidiyoruz, istersen sen de gel.” demişlerdi. Şaşırmıştım bu söze... Zaten her akşam gece on ikilere, birlere kadar sohbet ediyorduk. Sohbeğe de gidilir miydi? Otururduk yurdun kantinine, konuşurduk.

Bu özel bir sohbetti demek ki, bu sohbeğe gidiliyordu. “Perşembe akşamları oluyor.” dedi arkadaşım Hulusi. “Orhan Hoca sohbet ediyor.” Hımm, demek ki, bu sohbetin zamanı da özel, kişisi de.. Galiba karşılıklı da değil bu sohbet. Orhan Hoca konuşacak biz dinleyeceğiz.

On beş dakikalık bir yürüyüşten sonra, Orhan Hoca'nın evine ulaştık. Kapının açılmasıyla birlikte keskin bir vanilya kokusu burnuma geldi. Demek ki kek pasta türü şeyler pişirilmiş mutfakta. Biraz meraklı biraz da ürkek bir şekilde –daha doğrusu meraklı ve ürkek olan sadece bendim- bize gösterilen odaya girdik.

Takım oluşturması için hiç gayret edilmediği belli olan beş çekyat vardı odada...Sağ tarafta bir kütüphane, çekyatların birinin önünde de üzerinde açık bir kitap olan sehpa. Orhan Hoca –zannediyorum Orhan Hoca- gülererek, hoş geldiniz dedi. hoş bulduk dedim ve diğer arkadaşlarla beraber koltuklara oturduk.

“Bir tanışalım mı?” dedi ev sahibimiz; ve kendini tanıttı. Lisede öğretmenmiş. Din derslerine giriyormuş. Haftada bir de arkadaşlara çay ve pasta ikram ediyormuş... Orhan Hoca'nın kendini bu ilginç takdiminden sonra, başları önde, mahcup bir şekilde oturmakta olan arkadaşlarımız kendilerini tanıttılar. Ben de onlar gibi, adımı memleketimi söyledim.

Galiba orada o akşam tanınmayan sadece bendim. O akşam Orhan Hoca her şeyi bana anlattı sanki. Önce sehpanın üzerindeki açık olan kitabı aldı. “Üstadımızın kitabı.” dedi. “Pek çok üstad var çevremizde.” dedi. “Kimi, bir el sanatında üstad, kimi politikada, kimi müzikte, kimi de sporda Üstad.. Üstadların değeri davalarıyla orantılıdır. Üstadları büyüten davalarıdır. Bizim Üstadımızın davası, Hak ve hakikati her türlü şart altında tebliğdir. İman hakikatlerini muhtaç sinelere aktarmaktır. Bundan daha büyük dava var mıdır? Bir insana Allah'ını, peygamberini tanıtanın, onun ebedi hayatını kurtarma adına Allah'ı, peygamberi bildirmenin ötesinde bir dava var mıdır? Bütün peygamberler bu dava üzerine gelmişlerdir. Bizim peygamberimiz en son ve hak peygamberdir. Bundan sonra peygamber gelmeyecektir. Onların vazifelerini ise, âlimler yürüteceklerdir. İşte Üstadımız bu âlimlerdendir.”

Sonra yeniden hatırlamış gibi, elindeki kitaba baktı. “Üstadımızın kitabı.” dedi. “Dördüncü sözde kalmıştık, devam edelim mi...”

O akşam kaldığımız yerin üzerinden tam yirmi yıl geçti. Her Perşembe, kaldığımız yerden devam ettik. Orhan Hoca'nın bıraktığı yerden, Ali Hoca, onun bıraktığı yerden Vedat Bey, ondan da Gürbüz Bey...

Ben hayal atımın üzerinde yirmi yıl öncesini ziyaret edip dönerken, televizyonda bazı üstadlar, hâlâ topun kale çizgisini geçip geçmediğini tartışıyorlardı.